

LÆREPLAN

HUMLEBIENS PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

UDFÆRDIGET: 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring og udvikling. Læreplanen er et dynamisk dokument, som beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

*Forudsætningen for et godt børneliv –
at lege og lære, vokse og være.*

INDHOLD

Indhold

LÆREPLAN	1
INDHOLD	2
INDLEDNING	6
DEN DIAKTISKE RAMME FOR ARBEJDET MED HUMLEBIENS NYE STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLANEN:	6
HUMLEBIENS NYE STYRKEDE LÆREPLAN SKAL FUNGERE SOM ET;	7
LOVGRUNDLAG	7
HVEM ER VI	7
LÆREPLANSBLOMSTEN OG OPBYGNING AF LÆREPLANEN	8
KVALITETSGRUNDLAG	9
PÆDAGOGISK GRUNDLAG	10
DE CENTRALE ELEMENTER ER:	10
ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ HELE DAGEN	11
UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021	11
BØRNESYN OG BØRNEPERSPEKTIVER	12
BØRNESYN - RESSOURCEORIENTERET TILGANG	12
DANNELSE OG BØRNEPERSPEKTIV - DEMOKRATISK MEDINDDRAGELSE	12
UDVIKLINGSPUNKTER I 2021	13
BØRNS LEG	14
I HUMLEBIEN ARBEJDER VI UD FRA FØLGENDE 10 VÆRDIER OM LEGEN.	14
VI TILSTRÆBER, AT BØRNENE I HUMLEBIEN OPNÅR FØLGENDE LEGEKOMPETENCER:	14
RAMMER OG TILTAG DER ER MED TIL AT BESKYTTE, UDVIKLE OG LADE LEGEN FÅ FYLDE I BØRNEHVERDAG I HUMLEBIEN.	14
FOKUS PÅ DE BØRN SOM STÅR UDEN FOR ELLER PÅ KANTEN AF BØRNEFÆLLESSKABET.	15
UDVIKLINGSPUNKTER I 2021	15
DET BREDE DANNELSES- OG LÆRINGSSYN	16
LÆRING - ZONEN FOR NÆRMESTE UDVIKLING	16
HUMLEBIENS BARNE- OG LÆRINGSSYN	16
RESSOURCE- OG VÆRDITÆNKNING	16
UDVIKLINGSPUNKTER I 2021	17
BØRN I UDSATTE POSITIONER OG ALLE BØRNS DELTAGELSE I BØRNEFÆLLESSKABER	19
MENINGSFULDE BØRNEFÆLLESSKABER	19
SÅLEDES ARBEJDER VI MED BØRN I UDSATTE POSITIONER.	19
UDVIKLINGSPUNKTER I 2021	20
FORÆLDRESAMARBEJDE	21
HVAD SIGER LOVEN	21
SAMARBEJDE MED FORÆLDRE OM BØRNS LÆRING	21

UDVIKLINGSPUNKTER I 2021	24
SAMMENHÆNGENDE OVERGANGE OG DET SIDSTE ÅR I BØRNEHAVEN	25
OVERGANGE I BØRNS LIV FOR DE 0-3ÅRIGE	25
BØRNEHAVEN STÅR FOR DØREN	25
OVERGANGE I BØRNS LIV FOR DE 3- 6ÅRIGE	26
SKOLEN STÅR FOR DØREN	26
UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021	26
DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG OG SAMMENHÆNG TIL DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	28
DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	28
ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	29
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling	29
Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø	29
ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING HOS DE 0-3-ÅRIGE:	29
ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING HOS DE 3-6-ÅRIGE:	30
Arbejdet med Alsidig personlig udvikling fremadrettet	31
Udviklingspunkter for 2021	31
SOCIAL UDVIKLING	32
Pædagogiske mål for læreplanstemaet alsidig personlig udvikling	32
Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø	32
SOCIAL UDVIKLING HOS DE 0-3ÅRIGE	33
SOCIALE UDVIKLING HOS DE 3-6ÅRIGE	33
Arbejdet med Social udvikling fremadrettet	34
UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021	35
KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB	36
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab	36
Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø	36
FÆLLESSKABER	37
KULTUR ÆSTETIK OG FÆLLESSKABER 0-3-årige	38
KULTUR ÆSTETIK OG FÆLLESSKABER 3-6-årige	38
Arbejdet med Kultur, æstetik og fællesskab fremadrettet	38
UDVIKLINGSPUNKTER for 2021	39
KOMMUNIKATION OG SPROG	41
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kommunikation og sprog	41
Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø	41
KOMMUNIKATION OG SPROG HOS DE 0-3-ÅRIGE:	41
KOMMUNIKATION OG SPROG HOS DE 3-6-ÅRIGE:	42
Arbejdet med Kommunikation og sprog fremadrettet	42
UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021	43
KROP, SANSER OG BEVÆGELSE	44

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse	44
Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø	44
KROP, SANSER OG BEVÆGELSE HOS DE 0-3-ÅRIGE:	44
KROP, SANSER OG BEVÆGELSE HOS DE 3-6-ÅRIGE:	45
Arbejdet med Krop, sanser og bevægelse fremadrettet	46
UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021	46
NATUR, UDELIV OG SCIENCE	47
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Natur, udeliv og science	47
Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø	47
NATUR, UDELIV OG SCIENCE HOS DE 0-3-ÅRIGE:	47
NATUR, UDELIV OG SCIENCE HOS DE 3-6-ÅRIGE:	48
Arbejdet med Natur, udeliv og science fremadrettet	48
UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021	49
ØVRIGE ELEMENTER	51
DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ	51
Fysisk børnemiljø	51
UDVIKLINGSPUNKTER I 2021	52
Psykisk børnemiljø	52
UDVIKLINGSPUNKTER I 2021	54
Æstetisk børnemiljø	54
UDVIKLINGSPUNKTER I 2021	55
SAMSPIL OG RELATIONER	55
EVALUERING	55
HVAD SIGER LOVEN	55
EVALUERINGS VÆRKTØJER	56
VISUEL PÆDAGOGISK REFLEKSION	56
MATERIALET I HJERNEN OG HJERTET UDARBEJDET AF RAMBØL	56
RELATIONS MATRIX	56
REFLEKSION	57
EVALUERING AF PROJEKTER	57
UDVIKLINGSPUNKTER I 2021	57
INDDRAGELSE OG SAMARBEJDE	57
Inddragelse af forældrebestyrelsen	58
Inddragelse af lokalsamfundet	58
GODE OPLEVELSER I NÆRMILJØET/LOKALSAMFUNDET FOR DE 1-3-ÅRIGE	58
GODE OPLEVELSER I NÆRMILJØET/LOKALSAMFUNDET FOR DE 3- ÅRIGE	58
UDVIKLINGSPLANER	59
STOF TIL EFTERTANKE	59

INDLEDNING

Kære forældre

Humblebiens læreplan er bygget op således, at du som læser kan klikke dig ind på netop det emne, du søger viden om. Vi har ikke en forventning om, at du læser læreplanen fra ende til anden. Vi vil dog anbefale, at du læser indledningen og det fælles pædagogiske grundlag. Disse to kapitler vil give dig et godt indblik, i hvem vi er, og hvorledes vi arbejder med det fælles pædagogiske grundlag. God læselyst ☺

Det at være barn har værdi i sig selv. Denne sætning gentages igen og igen i arbejdet med og omkring de styrkede læreplaner i dagtilbud. De tider hvor institutioner blev betragtet som selvstyrende strategiske enheder er slut. Nu arbejder alle dagtilbud i Danmark ud fra fælles kvalitetsmål, der måler på effekten for barnet.

Børn i Gentofte kommune er med skabere af eget liv og af nutidens og fremtidens fællesskaber. De bliver parate til et godt unge- og voksenliv, fordi de motiveres, inspireres og udfordres til toppen af deres individuelle potentialer.

I denne læreplan beskriver vi, hvordan vi i arbejder med pædagogisk kvalitet i Humlebien. Vi arbejder med et høj kvalitets dagtilbud, hvor samarbejdet mellem forældre og det pædagogisk personale sikre barnet de bedste vilkår for at udvikle sig i forhold til *læring, trivsel, udvikling og dannelse.*

DEN DIAKTISKE RAMME FOR ARBEJDET MED HUMLEBIENS NYE STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLANEN:

- Det pædagogiske personale er med i processen om at udvikle den styrkede pædagogiske læreplan, for at bringe så mange perspektiver og kompetencer i spil og styrke vores faglige fællesskab.
- Ledelsen og Humlebiens faglige fyrtårne er tovholdere, og garanterer for, at arbejdet med den nye styrkede pædagogiske læreplan løbende implementeres.
- Arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan handler om løbende at evaluere vores læringsmiljø samt børnenes trivsel i Humlebien.
- For to år siden påbegyndte vi en proces, som gav os et vidensgrundlag for at afgøre, hvordan vi ville prioritere, og hvor vi ville starte.
- Vi besluttede at sætte fokus på de områder af det pædagogiske grundlag, som vi vurderede kunne udvikles/justeres eller var helt nye.
- I processen fokuserede vi også på at bevare det, der var genkendeligt og fungerede.
- Den nye styrkede pædagogiske læreplan bygger derfor også videre på mange af de erfaringer, vi har gjort tidligere, og som vi oplever, fungerer.
- I processen er vi blevet opmærksomme på at opkvalificere vores evalueringskultur, som ligeledes bliver et særligt fokus for året 2021/2022.

HUMLEBIENS NYE STYRKEDE LÆREPLAN SKAL FUNGERE SOM ET;

1. Et dynamisk redskab der, gennem overvejelser, refleksioner og eksempler, skaber en klar fælles retning for det pædagogiske personale.
2. En proces hvor vi løbende beskriver de områder, vi har arbejdet med og løbende vil tilføje de områder vi arbejder videre med.
3. Et redskab hvor det pædagogiske personale beskriver det pædagogiske læringsmiljø gennem hele dagen, herunder rammen for leg, rutinesituationer, vokseninitierede aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt børnenes spontane leg.

LOVGRUNDLAG

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er:

4. 1 Dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen; [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.
5. Gentofte Kommunes vision: [Tryghed, Leg og Læring – Børn forandrer verden](#). Vi som dagtilbud i Gentofte Kommune arbejder mod at sikre, at ethvert barn motiveres, inspireres og udfordres til toppen af deres potentiale.

HVEM ER VI

Humlebien er en kommunal integreret daginstitution beliggende på C.V.E Knuths vej 1, 2900 Hellerup. Institutionen er normeret til 26 vuggestuebørn og 66 børnehavebørn.

Humlebien er et dejligt stort børnehus fuld af liv, med børn der leger og lærer. Huset er båret af høj og udtalt faglighed samt en stærk og visionær kultur.

Vi har udsigt til Hellerup Kirkegård, som benyttes dagligt, når de forskellige børnegrupper på skift tager ud for at udforske naturen.

Personalegruppen prioriterer at arbejde på tværs af afdelinger og aldersgrupper, som blandt andet er med til at understøtte en særlig fællesskabsfølelse blandt personale, forældre og børn i huset. Børnene er gennem dagen opdelt i mindre lærings- og legefællesskaber. Hver børnegruppe har tilknyttet faste voksne, der sikrer en tæt relation mellem barn og voksen, og medvirker til at skabe et trygt lege- og læringsmiljø.

Humlebien var en af pilotinstitutionerne i "Fri for mobberi" projektet, og har siden projektets start haft et særligt fokus, og en stærk profil, inden for mobbefrie børnerelationer. De små børnefællesskaber giver os muligheden for at få en større indsigt i børnenes trivsel og udvikling. De tydeliggør, hvor vi kan hjælpe og støtte det enkelte barnet. Vi er optaget af at skabe lige muligheder for leg og læring. Vi arbejder hver dag med at skabe læringsmiljøer, der er sjove og spændende, så børnene har lyst til at være deltagende og lære noget. Vi arbejder med bevidstheden om, at alle børn er naturlige nysgerrige, og de lærer gennem positive relationer til os og børnefællesskabet. Vi er optaget af at understøtte barnets spor med blik på, at børn selv kan være med til at skabe et læringsmiljø.

Det skal være sjovt at være barn i Humlebien og ved at tage børnenes perspektiv, arbejder vi i hverdagen aktivt med børnefællesskaber og nærvær samt skaber plads til læring i legen.

LÆREPLANSBLOMSTEN OG OPBYGNING AF LÆREPLANEN

Ministeriet har udarbejdet en grafisk oversigt, der viser delementerne i det pædagogiske grundlag samt hvordan elementer underbygger de 6 læreplanstemaer. Den vigtigste forskel på den gamle og den nye læreplan er, at der arbejdes med børns læring over hele dagen – og at der ikke kun arbejdes med læreplanen i planlagte vokseninitierede aktiviteter om formiddagen. Derudover er *legens betydning* for barnets udvikling beskrevet og prioriteret.

Først i denne læreplan har vi beskrevet vores pædagogiske grundlag.

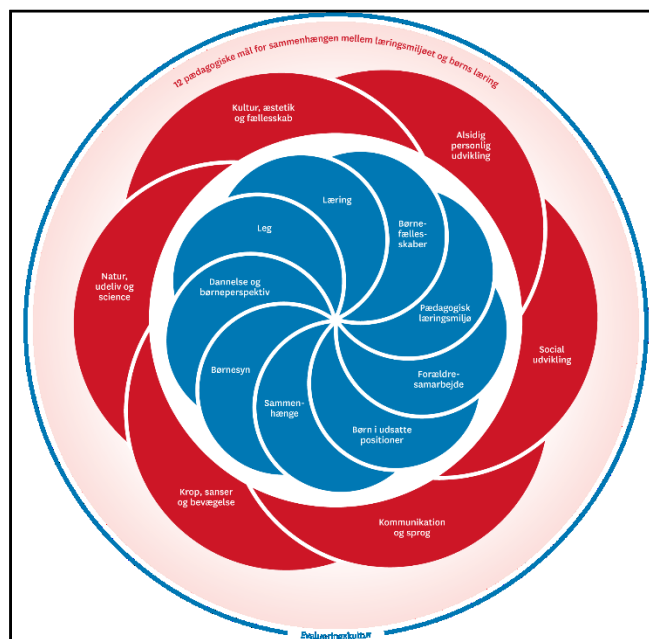
(DET BLÅ I BLOMSTEN)

Efterfølgende har vi beskrevet læreplanstemaerne.

(DET RØDE I BLOMSTEN)

Slutteligt har vi beskrevet, hvordan vi arbejder med evaluering og organisatorisk læring.

(DEN YDERSTE KANT AF BLOMSTEN)

KVALITETSGRUNDLAG

I Humlebien arbejdes ud fra følgende kvalitetsgrundlag. Det skal læses som en forventningsafstemning til opgaveløsningen mellem ledelse og medarbejdere.

- **Humlebien er et forpligtende og professionelt arbejdsfællesskab**, hvor alle arbejder ambitiøst og kvalitativt med kerneopgaven, understøtter en innovativ læringskultur, indgår i relationer med grundighed, udøver kommunikativ omhyggelighed, og er aktiv bidragsyder til arbejdsstolthed, arbejdsglæde og et sundt arbejdsmiljø.
- **Arbejder ambitiøst og kvalitativt med kerneopgaven**
Alle i Humlebien gør sig umage og arbejder konkret med kerneopgaven hver dag. Vi er bevidste om, at alt hvad vi gør på kort sigt, påvirker barnet på lang sigt. Vi er ansvarstagede og bidragsydende i forhold til alle opgaver omkring barnet og børnegruppen samt har en pædagogisk faglighed, der understøtter børnenes udvikling. Vi er alle ansvarlige for opgavevaretagelsen og kvaliteten i hele teamet, afdelingen og institutionen.
- **Understøtter en innovativ læringskultur**
Alle i Humlebien understøtter en innovativ læringskultur i en reflektiv praksis. Her er mod til at udforske og være nysgerrige med udsyn. I vores innovative læringskultur er der plads til praksislæring, sparring og konstruktiv feedback. Den enkelte bidrager med positive tilbagemeldinger og aktiv lytning. Der arbejdes i 2021 med fokus på en stærk evalueringskultur, hvor praksis analyseres og udvikles med fokus på forbedring. Alle holder sig fagligt opdaterede og opsøger ny viden, der understøtter en kvalitativ opgaveløsning i forhold til kerneopgaven.
- **Indgår i relationer med grundighed**
Alle i Humlebien udfører relations kompetente handlinger, og tager ansvar for relationen som professionel i alle sammenhænge. Vi understøtter i alle henseender en institutionskultur, der fremmer meningsfulde børnefællesskaber, forældrepartnerskaber, teamsamarbejdet samt øvrige samarbejdspartnere.
- **Udøver kommunikativ omhyggelighed**
Alle i Humlebien kommunikerer sagligt, ordentligt og professionelt. Vi er opmærksomme på, at alt er kommunikation, og at vi altid kommunikerer i alle sammenhænge og i alle situationer. Alle er opmærksomme på at tale ud fra en ressourceorienteret tilgang om børnene, kerneopgaven, kollegaerne og institutionen som helhed. Alle arbejder omhyggeligt med dokumentation og skriftlighed omkring kerneopgaven, barnet og den faglige pædagogiske praksis.
- **Er aktiv bidragsyder til arbejdsstolthed, arbejdsglæde og et sundt arbejdsmiljø.**
Alle i Humlebien er ansvarshavende og medskabere af positive og stærke arbejdsrelationer i eget team og i hele huset. Den enkelte er den primære bidragsyder til egen trivsel og arbejdsglæde. Alle er medskabere af en kultur, hvor kollegaer mødes i en nysgerrig, oprigtig og ressourceorienteret tilgang til hinanden. Der er i Humlebien nultolerance i forhold til; seksuel-, social- og digital krænkelser.

PÆDAGOGISK GRUNDLAG

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

Barndommen har værdi i sig selv, og det vi arbejder med på kort sigt, påvirker barnet på lang sigt. Det pædagogiske grundlag, som vi har beskrevet her, består af en række fælles centrale elementer. Disse er kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der arbejdes med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i Humlebien.

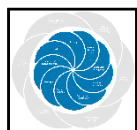

DE CENTRALE ELEMENTER ER:

- **BØRNESYN**
Alle børn skal være glade for at gå i Humlebien. Vores udgangspunkt er, at børnene i Humlebien har brug for og ret til at opleve en sjov, lærerig og udviklende dagligdag.
- **DANNELSE OG BØRNEPERSPEKTIV** - Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
I Humlebien tror vi på, at leg og læring hænger sammen i en kontinuerlig proces, så børnene af omsorg suppleret med, at de voksne giver plads til, at børnene hele tiden udvikler selvstændighed. Børnene inddrages i beslutninger om aktiviteter og andre hverdagsting, så de udvikler selvværd og får reel medindflydelse.
- **LEG** - Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
I Humlebien arbejder vi med den legende tilgang, og sikrer gennem ugentlige nærværsdage, at skabe gode rammer for de børneinitierede lege.
- **LÆRING** - Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte- og spontane aktiviteter og ved at blive udfordret.
I Humlebien tilbyder vi mange former for aktiviteter og udfoldelse af kreativitet i bred forstand, så alle børn har mulighed for at bruge deres evner og fantasi i hverdagen.
- **BØRNEFÆLLESSKABER** - Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
I Humlebien arbejdes på tværs af afdelinger og aldersgrupper, som blandt andet er med til at understøtte en særlig fællesskabsfølelse blandt personale, forældre og børn i huset.
- **PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ** - Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
I Humlebien arbejder vi for et pædagogisk læringsmiljø, hvor der balanceres mellem planlagte aktiviteter, børneinitierede lege samt daglige rutiner, som tager højde for børnenes perspektiver og kompetencer.
- **FORÆLDRESAMARBEJDE** - Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Samarbejdet skal bidrage til, at barnet får en god og tryk opvækst.
I Humlebien er forældre og personale sammen om at skabe et fællesskab baseret på tryk og en udviklende hverdag for alle børn. I et fællesskab som børn oplever, er meningsfuldt at være i, fordi de voksne giver udtryk for, at man vil barnet, vil barnets venner og vil børnenes fællesskab.
Humlebiens forældre er vigtige, fordi de for børnene er nogen, kan noget, vil noget og ved noget. Forældrene skal opleve at være velkomne, som dem de er samt opleve en samhørighed med stedet, de andre forældre, børn og personale.

- Forældre bliver en aktiv del af at forme og udvikle et dannende fællesskab, der har til formål at skabe det bedste børneliv.
- BØRN I UDSATTE POSITIONER - Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
Humlebi'en arbejder på at skabe rammerne for en anerkendende- og udviklingsstøttende hverdag, hvor alle børn motiveres, inspireres og udfordres til toppen af deres potentiale.
- SAMMENHÆNG - Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.
Vi lægger vægt på at give alle børn en god start på livet. Vi forholder os aktivt til børnenes sundhed – både fysisk og psykisk.

ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ HELE DAGEN

Dagtilbud skal etablere et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Vores arbejde med barnets læring tager udgangspunkt i et bredt læringsbegreb, hvor barnets kropslige, motoriske, sociale, emotionelle og kognitive læring alle er vigtige elementer i det pædagogiske arbejde.

I Humlebi'en tilstræbes et stærkt pædagogisk læringsmiljø, der rummer alle de centrale elementer i det fælles pædagogiske grundlag. Vi søger at skabe alsidige, inddragende og trygge pædagogiske læringsmiljøer, der fremmer lysten til at lære, eksperimentere og opleve mere.

Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som vi sammen med børnene sætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, for alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.

Det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen – ved modtagelsen af barnet, under bleskiftet, under frokosten og under legen. Det pædagogiske personale støtter, guider og udfordrer børnene, både når der er tale om børne- og vokseninitierede aktiviteter samt ved spontane og planlagte situationer i form af leg, aktiviteter og rutiner. Børns læring er derfor ikke længere afgrænset til fx to timers planlagte pædagogiske aktiviteter om formiddagen.

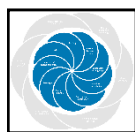
Tilbage i 2018 påbegyndte personalet, i samarbejde med bestyrelsen, et arbejde med at kvalificere og videreudvikle ovenstående fokusområde.

Vi udarbejdede en række aktionskort for situationerne; *modtagelse, garderoben, praktiske opgaver og tiden på badeværelset*. Kortene er bygget op af værdierne øverst og nederst en række handlinger der sikrer, at læring indtænkes i de forskellige situationer.

Kortene hænger synligt i de rum de beskriver, og skal støtte både personalet samt forældre i at indtænke læring i disse sammenhænge.

UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021

I 2021 ønsker vi at udarbejde aktionskort¹ for; *de sene børn, tiden på legepladsen, samling og måltidet*. På fagligdag i 2021 påbegyndte vi arbejdet omkring måltidet. Vi forventer i 2021 at færdiggøre en måltidspolitik indeholdt en række overvejelser om måltidet som et læringsrum. Dette arbejde vil ske med udgangspunkt i Gentofte kommunes Mad og Måltidspolitik.

BØRNESYN OG BØRNEPERSPEKTIVER

Børnesynet i danske dagtilbud tager udgangspunkt i, at det at være barn har værdi i sig selv. Pædagogiske læringsmiljøer skal derfor inddrage børneperspektiver, uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb.

BØRNESYN - RESSOURCEORIENTERET TILGANG

I Humlebien tror vi på, at børn som udgangspunkt altid har positive intentioner. Vi voksne tilstræber at forholde os undersøgende og nysgerrige i forhold til barnets intentioner og behov. Vi tilgår altid barnet ud fra et ressourceorienteret perspektiv.

Vi voksne har ansvar for, at børnene får mangfoldige og rige erfaringer, der bidrager til dets læring, trivsel, udvikling samt dannelse.

Vi har særligt fokus på børnesynet i forhold til børn, der kan have negative eller begrænset kontakter i løbet af dagen. I disse tilfælde samarbejder vi om tilretning af den pædagogiske praksis, i forhold til at styrke barnet i at få flere positive kontakter og relationer til de øvrige børn i gruppen.

Vi arbejder ligeledes med børnesynet i den børneinitierede leg, hvor vi voksne støtter børnene i at sætte ord på det andet barns intentioner i en empatisk og positiv tone, jvf. værdierne fra FFM.²

DANNELSE OG BØRNEPERSPEKTIV - DEMOKRATISK MEDINDDRAGELSE

I foråret 2019 påbegyndte vi et mere målrettet arbejde med børneperspektivet i Humlebien. Personalet ønskede at gøre op med den eksisterende struktur, der i mange sammenhænge var båret af en pædagogik, der tog sit udspring fra den voksnes perspektiv. I stedet skulle barnets perspektiv inddrages yderligere, og børnene skulle opleve, at de havde en reel medindflydelse uanset baggrund, køn, alder og kultur. Ønsket og målet var, at det pædagogiske læringsmiljø skulle tage udgangspunkt i et børneperspektiv og børnegruppens sammensætning i både leg, de daglige rutiner og planlagte forløb.

Børn er udstyret med ekstraordinære potentialer for læring og udvikling i de mangfoldige følelsesmæssige ressourcer, der udfoldes i en stadig udveksling med den kulturelle og sociale kontekst. Ethvert barn har rettigheder, og bærer først og fremmest i sig retten til at blive respekteret og værdsat for sin identitet, sit særpræg og den tid det tager for barnet at udvikle sig.

I en fælles opdragelse er en aktiv lyttende holdning mellem voksne, børn og omgivelserne en forudsætning og kontekst for ethvert opdragelsesforhold. Lytning er en varig proces, som stimulerer refleksion, modtagelse og åbenhed overfor en selv og andre; lytning er en nødvendig betingelse for dialog og ændringer.

Vi besluttede derfor at indføre såkaldte nærværsdage³ i erkendelse af, at vi i vores planlægning har haft for lidt fokus på, hvad der rørte sig i børnegrupperne.

Vi satte os følgende mål:

At vi på nærværsdage, gennem forskellige redskaber, hele tiden forholder os nysgerrige, og søger ny viden om børnenes egne input.

At vi anvender observationer (registreringer af børns brug af rum, legetøj og lign.)

² Fri for mobberi. Beskrives under de sociale kompetencer.

³ Def. En nærværsdag er en dag, der ikke på forhånd er skemalagt af os voksne. Der er derfor mulighed for at være spontan og følge børnegruppens egne initiativer.

At vi bruger barnets legeindhold som pejlemærke for, hvad der optager barnet, hvad der kan være en udfordring for dets læring og udvikling, og hvad det derfor er oplagt at arbejde videre med i planlagte læringsaktiviteter.

At vi er nysgerrige på de selvinitierede børnefællesskaber.

At vi støtter hinanden i, at det tager tid at ændre en tilgang.

I dag lader vi, i mange flere sammenhænge, børnene være medskabere af vores fælles dagligdag. Børneperspektivet har fået en helt anden fylde i vores måde at tilgå det pædagogiske arbejde.

Personalet øver fortsat at være opmærksomme på, hvad der skal "forstørres" og udvides, når børnene fx leger, hvilket kræver stort nærvær af de voksne.

Nærværsdagene har skabt en ro på stuerne, da der ikke er så mange afbrydelser i leg mm. Legene har fået en anden plads. Børnene udviser en anden interesse for aktiviteterne, da det ikke hele tiden er de voksne, der igangsætter aktiviteter.

UDVIKLINGSPUNKTER I 2021

I 2021 arbejder vi ud fra metoden; Tre trin i arbejdet med børneperspektivet⁴, videre med at blive klogere på, hvordan børnenes perspektiver i mange flere sammenhænge, kan danne afsæt for de læringsfællesskaber vi sammen danner.

De tre trin er;

Afgræns fokus

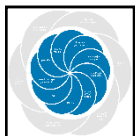
Beslut jer først for, hvad I gerne vil vide mere om – det kan være et sted (fx legepladsen eller stuen), en aktivitet (fx måltidet eller sovetid) eller noget mere overordnet. Udvælg dernæst to-fire børn, I vil holde fokus på.

Vælg metode(r)

Så vælger I, hvilken metode I vil bruge for at blive klogere på børnenes perspektiver. Metoderne kan noget forskelligt, så vælg den, der matcher jeres behov, og det I vil undersøge. Tag gerne hensyn til, hvis I oplever, der er metoder, som barnet har særligt lyst til at arbejde med, og miks eventuelt flere metoder for at få flere perspektiver på samme emne.

Nye indsigter

Til sidst samler I op sammen med kollegerne og børnene. Hvad har I fået øje på, som I ikke tænkte over før? Er der noget, I vil gøre anderledes? Og hvad tænker børnene om det?

BØRNS LEG

Leg har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Leg er grundlæggende for barnets udvikling og understøtter bl.a. fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

I HUMLEBIEN ARBEJDER VI UD FRA FØLGENDE 10 VÆRDIER OM LEGEN.

- **Legen** er blevet en grundlæggende rettighed i FN's børnekonvention. Vi skal være garanter for, at *legen får plads i børnenes dag*.
- **Legen** er børns måde at være i verden på - deres første sprog.
- **Legen** har ikke andet formål end legen i sig selv.
- **Lege Legen** er et godt læringsrum, fordi den er på barnets præmisser, frivilligt, spontant og selv-genereret. Så når børn leger, kan de godt opnå læring, *men de leger ikke for at lære*.
- **I Legen** skaber børn deres forestillingsverden, de bliver aktører i eget liv og udvikler livsduelighed.
- **I legen** med andre opnår barnet erfaringer emotionelt, sprogligt, forestillingsmæssigt, socialt, kropsligt, kulturelt og personligt. *Børn leger det de tænker*.
- **I legen** forhandler børn roller og deltagelsesmuligheder. Det er her, de skaber sig venner, øver sig i konflikter samt i at gå ind og ud af fællesskaber. Legen opererer med 3 strategier; Indgangsstrategier, eksklusionsstrategier og udgangsstrategier.
- Forskellige former for leg bidrager til forskellige sider af udviklingen såsom genstandsrettet og parallel leg, Bevægelsesleg og den fysiske leg (R&T – risikofyldt leg), Konstruktionsleg, Rolle i handlingen, Den sociale fantasileg, Regel-leg og spil.
- **Legens** kvalitet og rolle som udviklingsmotor afhænger blandt andet af vores deltagelse/rammesætning, børnegruppens sammensætning og de fysiske betingelser, der i Humlebien er for leg. Jo mere legende vi voksne er, des mere legende bliver børnene.
- **Vi tror, at** børn profiterer af at være i en hverdag, hvor de både møder og deltager i aktiviteter struktureret af os voksne samt aktiviteter struktureret af dem selv.

VI TILSTRÆBER, AT BØRNE I HUMLEBIEN OPNÅR FØLGENDE LEGEKOMPETENCER:

- Kender kulturen og har noget tilfælles
- Har idéer og formidler dem
- Kan forhandle og enes
- Kan følge fælles spilleregler
- Kan være fleksible og lytte
- Kan opgive kontrol og selv kunne tage kontrol
- Kan vente og give plads til andre
- Kan tage hensyn og dele
- Kan koncentrere sig og følge en fælles plan
- Kan have en fælles opmærksomhed
- Har redskaberne til at kommunikere (Sproglig udvikling)

RAMMER OG TILTAG DER ER MED TIL AT BESKYTTE, UDVIKLE OG LADE LEGEN FÅ FYLDE I BØRNEHVERDAGEN I HUMLEBIEN.

1. Øremærk tid til leg og beskyt den mod afbrydelser.

Vi arbejder på at tilgodese og beskytte legen i de daglige strukturer og organiseringer. Derfor arbejder vi i Humlebien med *nærværsdage*, hvor vi organiserer os på en måde, så der reelt er tid til, at børnene kan lege uforstyrret. Vi opererer på disse dage med en ret konkret arbejdsfordeling, så nogle voksne er øremærket til at indgå i legende samspil.

2. Drag omsorg for legemiljøet.

Vi er derfor opmærksomme på hele tiden at skabe nye legezoner, der indbyder til forskellige former for leg, både inde og ude.

3. Giv (også) plads til de vilde, farlige og pjattede lege.

Vi er opmærksomme på at børn i den risikofyldte leg, får mulighed for at mærke deres egne grænser, og derfor tiltrækkes af de vilde og/eller pjattede lege. Spænding er tit et omdrejningspunkt for børnenes lyst til at lege, og det er vigtigt, at vi sikrer leg, der møder børnenes spændingsbehov, og får dem op i høj arousal.

FOKUS PÅ DE BØRN SOM STÅR UDEN FOR ELLER PÅ KANTEN AF BØRNEFÆLLESSKABET.

Den sociale leg minder om at spille i improvisationsorkestre – man kan kun spille med, hvis man kender akkorderne, rytmen og sine egne greb... man kan godt spille uden, men så bliver det til støj, ikke musik.

Da vi løbende erfarer, at nogle børn falder nemt ind i legen, mens andre har sværere ved fx at komme ind i andres leg eller selv sætte lege i gang og holde legen kørende, besluttede vi i 2020 at afsøge ny viden, og blev på faglig dag præsenteret for redskabet legemanuskripter⁵.

Legemanuskriptet giver børnene et fælles afsæt, som deres egne fantasifulde påfund kan udspringe af. Eksempel: For at børn kan finde sammen om en fødselsdagsleg, skal de have en nogenlunde fælles forståelse af, hvordan man fejrer fødselsdag. Det er en vigtig pædagogisk opgave at sikre, at børnene har et fælles kulturelt fundament, i form af nogle legemanuskripter, som gør det muligt for dem at mødes med hinanden i legen. Ved at vi voksne leger og finder på forskellige lege med barnet, giver vi barnet flere legeerfaringer, som det kan trække på i sin egen leg med andre. Dette er en måde at gøre dem synlige som legekammerat over for de andre børn.

UDVIKLINGSPUNKTER I 2021

Vi har erfaret, at det er en udbredt misforståelse, at alle børn kan lege og fantasere. For nogle børn er det let at lade-som-om og forestille sig hvad-nu-hvis. For andre børn er det noget, der skal læres. Samtidig er mange af os voksne uvant med at lege, og det kan kræve øvelse at træde ind i en rolle og invitere børnene med ind i et forestillet univers.

Vi oplever i mange sammenhænge at være godt på vej i Humlebien. På mange områder må vi, ligesom børnene, lege os frem, kaste os ud i det og øve os, så vi bliver bedre til at skabe rammer, der bedst muligt understøtter den leg, der er livsvigtig for børn. Vi vil dog nævne, at vi oplever stigende succesrate med at anvende legemanuskripter i arbejdet med vores ressourcebørn.

Vi stiller os selv følgende spørgsmål; Bliver det betragtet som en del af den faglige kerneopgave at være god til at lege? (eller overlades det i for mange sammenhænge til medhjælpere og vikarer...) Vi vil i 2021 arbejde med følgende tre vikler:

- At gå foran (træne legestrategier ved at lege med - instruere i nyt legemanuskript og lære fra sig)
- At gå ved siden af (observere og assistere løbende, give idéer, remediere og mægle)
- At gå bagved barnet (at observere i baggrunden – kun gribe ind ved konflikt)

⁵ Legemanuskripter er en form for ramme til en leg, som voksne kan igangsætte, med henblik på at styrke et barns legekompeterencer. Når børn leger, forholder de sig til en ramme, en skitse med en overordnet handling, nogle roller og ofte også nogle replikker: *Et Legemanuskript*.

DET BREDE DANNELSES- OG LÆRINGSSYN

Legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling er udgangspunktet for de læringsprocesser, barnet indgår i.

LÆRING - ZONEN FOR NÆRMESTE UDVIKLING

Læring er en livslang proces, hvor børn tilegner sig kundskaber og færdigheder. Børn lærer ved sin egen aktive og eksperimenterende deltagelse. Relationen mellem børn og voksne er afgørende, for kvaliteten af den læring børn tilegner sig. Børn lærer med krop og sanser og gennem sociale interaktioner i relation og handling. *Børns læring fremmes af at turde begå fejl, famle, slå sig og slippe fantasien løs.*

Vi arbejder derfor på, at det pædagogiske læringsmiljø i Humlebien skal fremme et trygt, inddragende og alsidigt miljø, hvor barnet kan udvikle sin nysgerrighed samt lysten til at lære og opleve mere.

Vi arbejder fx med læringens kvalitet ved, at personalet kontinuerligt arbejder med en stærk relationel tilknytning til barnet. Dette understøttes blandt andet i arbejdet med planlagte aktiviteter, hvor en voksen og en mindre gruppe af børn deltager. Vi arbejder også med læring ved at sikre, at de planlagte aktiviteter rummer leg, kreativitet og sociale processer, der fører børnene videre i deres sociale, emotionelle og kognitive udvikling.

HUMLEBIENS BARNE- OG LÆRINGSSYN

- Børn er hver for sig unikke
- Alle børn har et udviklingspotentiale
- Omsorg er vigtig for læring og udvikling
- Børn er aktive og deltagende i egen læring og udvikling
- Læring er en kontinuerlig proces
- Drivkraften til læring ligger i samspillet og dialogen mellem mennesker og omgivelserne
- Leg og læring hænger sammen

RESSOURCE- OG VÆRDITÆNKNING

Ovenstående dannelses- og læringssyn gør, at vi i Humlebien arbejder med en inkluderende pædagogisk tilgang. For os er det en måde at forholde sig til vores medmennesker på, og inklusion skal derfor ikke kun ses i børnehøjde, men som et generelt menneskesyn.

Vi arbejder på at udvikle et inkluderende miljø, hvor alle børns behov tilgodeses, uanset hvem de er, og hvilke forskelligheder de har. Børnene hjælpes til at være fuldgældige medlemmer af børnefællesskaberne, og fokus er fjernet fra, hvad barnet ikke formår, til hvad den enkelte kan og formår at bidrage med til fællesskabet.

Vores arbejde er at formidle inklusionstankegangen gennem vores pædagogiske praksis til børnene, personaler og forældrene, så det bliver en naturlig omgangsform. Herved stadfæstes en institutionskultur, hvor ressource- og værditænkning er omdrejningspunktet.

Vi skaber bevidsthed om, at forskellighed er en styrke og en særlig kvalitet for fællesskabet, børnene lærer at bruge hinandens ressourcer og blive bevidste om egen formåen. Vi anerkender forskellighed i handling og ord.

Det er Humlebiens opgave at skabe en kultur, hvor børnene lærer om; former og farver, materialer, om det talte og skrevne sprog, om logisk tænkning, om sang og musik, om deres krop, om de praktiske funktioner, om natur, om omsorg for sig selv og andre, om sociale samspil, om menneskelige følelser og reaktioner og om at bevare og udvikle lysten til at lege og lære.

- *Børn lærer gennem samvær* med forældrene, med andre børn, med nære og mere perifere voksne, ved iagttagelse, ved at lytte og ved at efterligne.
- *Børn lærer ved at være sammen med troværdige voksne*, som kan agere fagligt og professionelt, som i ord og handling er til at stole på og som viser børnene og hinanden respekt.
- *Børn lærer, når de føler sig trygge og værdsatte*. Det er vigtigt at børn er aktive, motiverede og i følelsesmæssig balance. Børn har brug for opmærksomhed fra os voksne, der ser, accepterer og værdsætter dem hver især.
- Det er os voksne, der kender barnet, og tør stille de relevante krav og udfordringer, og som kan rumme barnet med alle dets styrker og svagheder.
- Vi skal styrke barnets opfattelse af sig selv som et kompetent væsen, der af og til kan gøre ting på en måde, som andre børn eller voksne ikke finder hensigtsmæssige, *men som aldrig stiller barnets værd som ligeværdigt menneske i tvivl*.
- *Børn lærer bedst, når de er i følelsesmæssig balance*. Børn har derfor brug for pædagoger, der vejleder dem til at få rede på egne og andres følelser, og hjælper dem med at bruge denne viden på en konstruktiv måde, i alle sociale sammenhænge de indgår i.

UDVIKLINGSPUNKTER I 2021

I forbindelse med de nye styrkede læreplaner, iværksatte Gentofte Kommune i 2020 en række tiltag, som sikring af en implementering af læreplanen. I den forbindelse valgte Humlebiens faglige fyrtårne, at rette fokus på det lege- og læringsmiljø vi tilbyder børnene i børnehaven fra kl. 12-14.

Der blev sat fokus på det der allerede fungerer, såsom:

- Der er gode vilkår for den selvorganiserede leg.
- Det brede udvalg af bevægelsesmuligheder.
- Der er mulighed for leg på tværs af grupperne/alder (børn/voksne)
- Mange kvadratmeter- stor legeplads og mange legezoner.

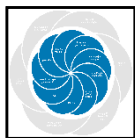
Samt prøvehandling, hvor vi satte fokus på;

Dialoger om at skabe et pædagogisk læringsmiljø for *alle* børn, et miljø hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes, så alle børn oplever, at legepladsen er et rart sted at være.

At igangsætte aktiviteter af strukturel kvalitet, hvor vi støtter de "stille" børn, og hvor vi rammesætter de udsatte børn, der kan være udfordret i at etablere relationer til andre børn og på egen hånd indgå i legefællesskaber.

En bevidst og defineret rollefordeling blandt de voksne.

I marts iværksatte vi en prøvehandling med fokus på de voksnes roller på legepladsen. Dette kom dog anderledes i søgelyset grundet Covid-19 og det faktum, at vi nu er på legepladsen over hele dagen. Der er derfor gennem hele 2020 blevet arbejdet med legepladsen som et læringsrum. Dette arbejde forsætter ind i året 2021, hvor vi løbende evaluerer og opkvalificerer vores udeområder. Et af de sidste tiltag er, at vi har fået indrettet tre af vores udeskurer med temaer som: *Transport, Natur og Familie*.

BØRN I UDSATTE POSITIONER OG ALLE BØRNS DELTAGELSE I BØRNEFÆLLESSKABER

Gode pædagogiske læringsmiljøer har særligt stor betydning for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale har et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle deltager i fællesskabet.

Vores tro på "En tidlig investering er en god investering" -samfundet er præget af, at man skal kunne begå sig i mange forskellige sociale arenaer, med forskellige normer og regler. Mestrer man ikke at navigere i dette, er man i fare for at blive ekskluderet.

MENINGSFULDE BØRNEFÆLLESSKABER

Størstedelen af arbejdet i Humlebien handler om at skabe meningsfulde fællesskaber, hvor børn oplever glæde ved at deltage.

Alle børn har ret til at føle sig som en del af meningsfulde børnefællesskaber. Det er vores ansvar at facilitere positivt samspil i børnegrupperne, som skal skabe grobund for gensidige samt jævnbyrdige relationer mellem børnene.

En væsentlig betingelse for at børn kan blive meningsfulde aktører i fællesskaber, er at børnene gør noget sammen. Det pædagogiske læringsmiljø skal bidrage til at sætte rammer for børnenes muligheder og tilgange til at inddrage og udelukke hinanden fra legene, og herigennem bliver barnet forbundet med flere fleksible fællesskaber.

Vi arbejder ligeledes med at styrke børnefællesskabet ved, at børnene har faste pladser ved frokostmåltidet. Børnene placeres på baggrund af faglige refleksioner med udgangspunkt i børnegruppens behov og sammensætning.

SÅLEDES ARBEJDER VI MED BØRN I UDSATTE POSITIONER.

Metoder og aktiviteter til inklusion:

- Vi skaber inkluderende miljøer for alle.
- Vi arbejder ressourceorienteret og har skærpet blik på barnet.
- Vi giver mulighed for "særaftaler" omkring et barn med særlige behov. Særaftaler som kan praktiseres indenfor en social acceptabel ramme.
- Vi har fokus på det der virker.
- Vi ser barnets styrker.
- Vi anvender ressourcepersonen i forbindelse med det udfordrede barn, eller på gruppen, når det giver mening at den daglige pædagog varetager opgaver omkring barnet i udfordringer. For altid at sikre et udviklingspotentiale er vi faglige – ikke personlige.
- Vi tilstræber gennemsigtighed i procedurerne, altid i samarbejde med forældrene.
- Vi har, sammen med forældrene, til opgave at skabe de bedste rammer for et godt børneliv, herunder et læringsmiljø, hvor ethvert barn kan trives og udvikle sig; også de børn der permanent, periodisk eller akut har et særligt behov.

Som beskrevet ovenover har alle børn krav på at være betydningsfulde i børnefællesskabet. Der hviler en særlig forpligtigelse til at arbejde med chancelighed med børn i udsatte positioner.

Kvaliteten af relationen og interaktionen mellem barnet og personalet er her ekstra betydningsfuld for børn i udsatte positioner.

Vi prioriterer, at der i Humlebien er godt plads til udsatte børn (ressource børn), uanset om det er et konkret handicap eller blot er en kompetence, som er svagt udviklet. Et barn kan være sårbart i kortere eller længere tid, og det kan dreje sig om alt fra sygdom eller dødsfald i familien (vi har en særlig sorg og kriseplan) og til, at man bliver storebror/-søster. Med den brede definition har vi løbende børn der, i kortere eller længere perioder, er sårbare, og reagerer uvanligt udadvendt eller indadvendt, og dermed har krav på mere opmærksomhed.

En central del af det pædagogiske arbejde er løbende at afsøge og identificere de børn, der har det svært, og befinder sig på kanten eller helt uden for børnefællesskaberne. Vi opfatter os som børnenes talerør, når det handler om at få sat fokus på små eller store problemer. Derfor vil vi hellere tage en forældresamtale for meget end én for lidt. Når vi vurderer, at et barn er i mistrivsel, indkalder vi forældrene til en samtale.

Vi vægter dagligt at have en tæt og tillidsfuld dialog med hinanden og Humlebiens forældre, da en god kommunikation ofte er medvirkende til en fælles forståelse, for hvilken indsats der skal til, for at vi bedst muligt styrker barnets kompetenceudvikling og ressourcer.

Er dette ikke tilfældet, tager vi initiativ til at afdække hvilke andre mere optimale tilbud, der kan være for barnet og familien.

Vi bruger alle de fagpersoner, som det tværfaglige samarbejde giver mulighed for. Vi samarbejder i perioder med kommunens logopæder, psykologer, sagsbehandlere og sundhedsplejerske.

Samarbejdet med disse instanser sker selvfølgelig kun med forældrenes accept og efter særlig indstilling. I alle sammenhænge arbejdes der med at se det hele barn.

Når vi identificerer børn, arbejdes der reflekteret og kvalificeret hen imod, at børnene får en stærkere og bedre position i børnefællesskabet, hvor helt væsentlige dele af deres trivsel og læreprocesser udfolder og udspiller sig.

Personalet arbejder med udgangspunkt i barnets ressourcer. Vi ser efter muligheder (ressourceperspektivet) gennem bevidst fokusering på styrkelse af det enkelte barns læring, udvikling og trivsel, hvorved barnets kompetencer og sociale omgivelser fremmes og risikoen for marginalisering mindskes.

Der arbejdes med fokus på at barnet inkluderes, oplever mestring og at være en del af meningsfulde børnefællesskaber.

De pædagogiske læringsmiljøer omkring barnet tilrettelægges, så barnet kan indgå i det almene børnefællesskab. Vi arbejder med specifikke og konkrete handleplaner, hvor der evalueres på barnets udvikling og tilpasning af læringsmiljøet omkring det enkelte barn.

Vi arbejder med børn i udsatte positioner ved at tilrettelægge aktiviteter med børnene i mindre grupper. Børnegrupperne sammensættes ud fra pædagogiske overvejelser, hvor der tages højde for at børnene har mulighed for at få forskellige kompetencer i spil og lære af hinanden.

Vi arbejder ligeledes med at skærme børnene i de rutinepædagogiske aktiviteter, fx garderoben, hvor børn i udsatte positioner kan have særlige aftaler om, at barnet går først eller sidst i garderoben for ikke at udsætte barnet for u hensigtsmæssige påvirkninger. Dette vil i de fleste tilfælde også betyde, at der er flere ressourcer til barnet i situationen i forhold til at hjælpe og guide barnet til en positiv oplevelse af en svær situation.

Det er vigtigt for os i Humlebien, at alle børn føler sig anerkendt, for hvem de er, føler sig værdifulde, og føler, at de bidrager til fællesskabet. Dette uanset hvilken baggrund, udviklingsniveau eller kultur de måtte komme fra.

UDVIKLINGSPUNKTER I 2021

Vi arbejder på forældremøder at snakke børnefællesskaber.

Målet er;

- at øge børnegruppens trivsel og sikre deltagelsesmuligheder for alle børnene i gruppen.
- at etablere et fælles sprog og forståelse for fællesskaber med forskellighed.
- at sikre en fælles forventningsafstemning der tydeliggør ansvar med klare roller og et konstruktivt samarbejde.
- en etablering af aftaler om hvordan fællesskaber med forskellighed etableres, understøttes og vedligeholdes.

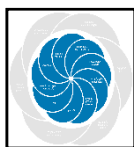
Vi har gennem det sidste år oplevet en stigning i antallet af børn, som har brug for ekstra ressourcer. Derfor vil de faglige fyrtårne i 2021 anvende pædagogmøderne som en ramme, hvori der faciliteres pædagogisk sparring på disse opgaver. Den brede sparring skal medvirke til at skabe et inkluderende

miljø, med en fælles forståelse og accept af alles potentialer. Der er ingen børn, der er et problem, selvom man godt kan have et problem.

Vi har i 2020 forsøgt at nytænke lederens kontor som et rum, hvor man som ressourcebarn kan få mulighed for at være og holde en pause fra det store fællesskab. Indholdet af pausen bliver altid tilpasset det enkelte barn. Pausen må aldrig bruges som timeout, men udelukkende som et tilbud. Dette koncept ønsker vi at videreudvikle i 2021.

Lederen er, i samarbejde med pædagerne, ansvarlig for at udarbejde, implementere og evaluere handleplaner for de ressource timer Humlebien tildeles.

FORÆLDRESAMARBEJDE

Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Samarbejdet skal bidrage til, at barnet får en god og tryk opvækst.

HVAD SIGER LOVEN

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring (Dagtilbudslovens § 8, stk. 6). Som en del af arbejdet med den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet have fokus på, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem. Arbejdet med at tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen, skal tage udgangspunkt i den pædagogiske læreplan.

Vi har sammen med Humlebiens bestyrelse udarbejdet en pjece om "Vision for forældresamarbejdet"⁶. Pjecen findes på Humlebiens hjemmeside.

- Sammen med forældrene arbejder vi gennem dialog og en anerkendelse af, hvad vi hver især kan, for at skabe de bedste rammer for børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. - *Personalet har i forældresamarbejdet fokus på den gode dialog, gensidige respekt og sammenhængen i barnets liv mellem livet derhjemme og institutionslivet.*
- Forældresamarbejdet bygger på daglig kontakt, båret af åbenhed og ærlighed. - *Personalet arbejder med omhyggelighed i forhold til at etablere meningsfulde forældrepartnerskaber, hvor forældrenes ressourcer kommer i spil på den bedste måde for barnets trivsel og udvikling.*
- Vi er tydelige, venlige og ordentlige i vores forventninger overfor hinanden. - *Personalet har en ressourceorienteret og nysgerrig tilgang til kendskabet og samarbejdet med forældrene.*
- Vi går altid til forældrene, når vi har en bekymring omkring barnets trivsel. - *Personalet udarbejder i tæt samarbejde med forældrene handleplaner, således vi er sammen om, at støtte og styrke barnet i at komme i trivsel.*

SAMARBEJDE MED FORÆLDRE OM BØRNS LÆRING

Vi er fra start i tæt dialog med forældrene til det lille og det store barn. *Vi ved, at åbenhed giver tryghed, og at tryghed giver åbenhed, som* er essentielt for både børn og forældre, for at vi gør brug af hinanden i vanskelige problemstillinger.

Inden barnets opstart i Humlebien sendes et velkomstbrev, hvor stuens personale præsenteres. Forældrene inviteres til et forbesøg, hvor vi får præsenteret barnet, snakket om forventninger, aftalt et indkøringsforløb samt andre praktiske/vigtige ting og ikke mindst set hinanden.

I indkøringsugen er vi opmærksomme på at afsætte god tid til dialog. Vi er meget bevidste om vores rolle som bindeled mellem nye og gamle forældre. Som personale er vores fornemmeste opgave, at sørge for en tryk hverdag for barnet og udvise forældrene en åbenhed, som får dem til at føle, at de hører til fællesskabet i Humlebien.

Der tilbydes forældresamtaler, når det vurderes, at der er behov, ved overgang til børnehaven og igen ved overgang til skolen. Forældre kan altid ønske en samtale gennem hele barnets ophold i Humlebien - dette aftales med pædagogerne på stuen. Vi bestræber os på at afslutte samtalerne med at afstemme, at vi har en fælles forståelse og tilgang, så børnene oplever, vi ønsker det bedste for dem – også når noget bliver lidt svært for dem at mestre. Til samtalerne benytter vi Dialog værktøjer fra Hjernen og Hjertet og et online skema ved overgang til skole.

Vi arbejder med; "1.000-dages-program – en bedre start på livet". Målet er at styrke kvaliteten i dagtilbuddenes indsats for sårbare og udsatte børn de første 1.000 dage.

Vi ser en stor værdi i fortællinger fra hjemmet, og afslutter gerne dagen med praksisfortællinger om barnets dag i Humlebien. Børnenes dag i vuggestuen formidles dagligt gennem billeder og praksisfortællinger i form af dagbøger fra de enkelte stuer på Aula.

I børnehaven bruger vi ligeledes Aula til at fortælle jer om, hvad børnene har arbejdet med. Det er ikke hver dag vi lægger noget op, men ofte. Ved særlige arrangementer bliver opslag opsat ved indgangsdørene i begge afdelinger og på Aula. Særlige meddelelser til det enkelte barns forældre, vil enten blive sendt via nem-send eller som sikker fil under Aula.

I løbet af ét år afholder vi 2 forældremøder i vuggestuen samt 3-4 års grupperne og 1 forældremøde i 5 års gruppen. I oktober indkaldes der til forældremøde/generalforsamling med valg til forældrebestyrelsen. Denne aften aflægger bestyrelsen deres årsberetning, forældreforeningen fortæller om deres arbejde og hverver nye medlemmer.

Forældremøderne tilstræbes at være nærværende og dække både de små og store fællesskaber. De punkter der berøres, skal relateres til de ønsker og behov, der ligger i familierne og hos personalet. Vi møder forældrene i en anerkendende dialog, hvor vi er i øjenhøjde. I fem årsgruppen kommer vi ind på, hvad der skal til, for at børnene bliver klar til skolestart.

I marts afholdes endnu et forældremøde i vuggestuen og i 3-4 års grupperne. Den ældste gruppe afholder i stedet afslutningsfest i juni.

Vi er opmærksomme på at afholde sociale arrangementer for børnenes skyld, og fordi det er med til at styrke fællesskabet. Vi oplever, at det er vigtigt, at børnene kender hinandens forældre, og vi gør os umage for at kende børnene og forældrenes tilhørsforhold. Da der er mere tid end i hverdagen, kan vi lettere indgå i dialog, både forældre/forældre og forældre/pædagoger, ved disse arrangementer.

Med hjælp fra Humlebiens forældreforening afholder vi:

- Fælles morgenmad første fredag i hver måned i perioden okt. – maj.
- Fastelavn med mulighed for forældredeltagelse
- Fællesspisning for børn og forældre i børnehaven
- Blomsterdag
- Forårsrengøring
- Sommerfest for alle børn i Humlebien
- Julehygge

Høflighedsuge

Vi er opmærksomme på, at vores fælles relationer påvirker vores børn. Ved at opføre os ordentligt overfor hinanden fremstår vi som gode rollemodeller. Vi lærer børnene at være gode mennesker

gennem samspillet med hinanden, vi hilser på alle børn og voksne (også dem, vi ikke kender). Vi kommer hinanden ved, og viser interesse for børn som voksne og deres navne/tilhørsforhold. Vi styrker i denne uge sammenholdet i hele Humlebien, og det smitter naturligt af på vores børns måde at agere på i forhold til andre.

Legeaftaler i børnehaven

Vi hjælper med legeaftaler⁷, og ser det som en mulighed for at styrke forældresamarbejdet ved åbenhed forældrene imellem. Dette har stor betydning for, at forældrene skaber tætte relationer – og børnene ligeså.

Gennem hele barnets ophold i Humlebien er vi fælles om at styrke barnet med fokus på;

Den første tid i vuggestuen

Selvhjulpethed

En positiv selvfortælling

Krop og sprog

Opleve sig som meningsfuld i små og store fællesskaber

Opleve trygge relationer med voksne, der afstemmer barnets fortællinger og handlinger

At børnene oplever, at der er ordentlige/tydelige og kærlige voksne i samspil med dem

Hjælper børnene med den bedst mulige overgang fra vuggestue til børnehave og igen børnehaven til skolen

Ferie

Afvikling af ferie meddeles fremadrettet via Aula. Børnene har, som os andre, brug for en pause fra Humlebien. At gå i vuggestue eller børnehave kan sidestilles med det at gå på arbejde. På samme måde som vi ser frem mod ferie og en pause fra arbejdslivet, er det af vores overbevisning, at også børnene har brug for dette pusterum, hvor de lades op til igen at være en del af institutionslivet. Vi har derfor en klar forventning om, at alle børn holder minimum 3 ugers ferie i løbet af et år - 14 dage som sammenhængende sommerferie. Humlebien er åben hele sommeren, minus uge 29, så der er rig mulighed for den enkelte familie at tilpasse sommerferie efter eget ønske.

Søvn

"At sove er en livskunst, vi skal lære som små."

Søvn er en fysisk nødvendighed, som har afgørende betydning for barnets trivsel.

Under barnets søvn sker følgende:

Opbygning af kroppen, opbygning af intellekt, reparation af kroppen.

Mangel på søvn kan medføre:

Svækket immunforsvar, indlæringsproblemer, koncentrationsbesvær, manglende ydeevne, dårligt humør, hyperaktivitet, rastløshed.

Den første del af barnets søvn tilgodeser kroppens opbygning og den anden del intellektets opbygning. Derfor er det vigtigt, at barnet får lov til at få en længerevarende søvn i institutionen.

Vuggestuebarnet har brug for mellem 12-14 timers søvn i døgnet. Det er derfor vuggestuens søvnpolitik, at barnet ikke vækkes.

Ifølge søvnforskere, hænger vanskeligheder med at komme i seng om aftenen, ikke sammen med børns middagslur. Børn kan ikke sove på forskud.

Med de store vuggestuebørn der nærmer sig børnehavealderen, kan det aftales med forældrene, at der vækkes efter 1,5 time. Vi er selvfølgelig altid parate til at give gode råd og vejledning i tilfælde af problematikker vedrørende søvn. Her har vi ligeledes mulighed for at søge råd og sparring hos Humlebiens tilknyttede sundhedsplejerske.

⁷ Personalet og forældre i Humlebien har udarbejdet en lille folder med gode råd om legeaftale. Den udleveres i overgangen til børnehaven.

UDVIKLINGSPUNKTER I 2021

- Vi vil, i samarbejde med Villa Berthe, udarbejde en søvnpolitik, som vi udleverer og gennemgår med nye forældre.
- Vi skal, i tæt samarbejde med forældregruppen, genoprette forældresamarbejdet efter Covid-19. Dette gøres i en nedsat arbejdsgruppe bestående af Humlebiens personale, Bestyrelsen og udvalgte forældrerepræsentanter.

SAMMENHÆNGENDE OVERGANGE OG DET SIDSTE ÅR I BØRNEHAVEN

Barnet oplever mange overgange i sine første leveår. Både de store overgange, når det begynder i dagtilbud og senere i skole, og de mindre, daglige overgange, når barnet fx bliver afleveret om morgenen eller går fra én aktivitet til en anden. I alle typer af overgange er det vigtigt, at pædagogisk personale og forældre samarbejder om at skabe en oplevelse af sammenhæng, tryghed og trivsel hos barnet.

Personalet i Humlebien arbejder ved alle overgange med fokus på et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er særligt fokus på at styrke børnenes forudsætninger for, at kunne **mestre en positiv overgang**. Der arbejdes med at styrke børnenes sociale kompetencer, mod, nysgerrighed og selvhjulpethed. Børnene støttes og guides i at deltage i vokseninitierede aktiviteter og kravsituationer, at vente på tur og udsætte egne behov samt at være en god kammerat og indgå i forskellige meningsfulde børnefællesskaber.

Der arbejdes i Humlebien med materialet "Fri for mobberi" i både vuggestuen, børnehaven, de omkringliggende GFO'er og i børnehaveklasse. Det fælles valg af materiale skal være med til at skabe genkendelighed i overgangen.

OVERGANGE I BØRNS LIV FOR DE 0-3ÅRIGE

Når vi byder velkommen til en ny familie i vuggestuen, inviteres forældrene til en rundvisning og en forsamling, hvor forældrene præsenterer deres barn, graviditeten, sove mønstre og spisevaner. Vuggestuen fortæller om, hvordan det er at gå i vuggestue og hvilke forventninger, vi kan have til hinanden. Dette for at skabe det bedste afsæt for at vi sammen giver barnet den bedste start på vuggestuelivet i Humlebien. I den første tid tildeles både barnet og familien to primære voksne, som er med til at støtte både barnet og forældre, i hvad der kan være en sårbar tid for nogle familier.

BØRNEHAVEN STÅR FOR DØREN

Når tiden nærmer sig, og børnene er klar til at rykke over i vores børnehave, etableres en måned forinden et tættere samarbejde med den stue, der skal modtage barnet. De voksne kommer forbi i løbet af dagen, og begynder at hilse og etablere en relation til barnet i det miljø, hvor det er trygt.

I løbet af den sidste måned går voksne fra vuggestuen sammen barnet og en jævnaldrende på fire besøg i børnehaven. Her har de mulighed for at stifte bekendtskab med deres "nye voksne" og i særdeleshed med de børn, der kommer til at være deres nye jævnaldrende legerelationer. Målet er at skabe en tryghed i rammen og opbygge en begyndende relation til nye voksne. Alle disse faktorer er medvirkende til, at barnet får en god start i børnehaven. Vi flytter altid børn i par hvis muligt.

I den sidste uge klipper børnene et klippekort. Kortet skal understøtte forståelsen af det nærtstående skift. På den sidste dag afholdes en samling, hvor barnet støttes i at tage afsked med sin stue af venner og voksne. Her modtager barnet sin mappe med billeder, kreationer samt dokumentationer af tiden i vuggestuen.

Forud for opstart i børnehaven afholdes en overgangssamtale, hvor vuggestuens personale, i samarbejde med barnets forældre, overleverer barnet til børnehavens personale. Personalet præsenterer børnehaven med særlig fokus på indkøringen, og de forskellige forældre og barnet vil møde i overgangen fra vuggestuen til børnehaven. Dialogen foregår med afsæt i en dialogvurdering fra KIB (*Kvalitet i børnehøjde*), hjernen og hjertet.

Rammen for en indkøring i børnehaven er den samme, om man kommer fra en ekstern vuggestue eller fra Humlebiens egen vuggestue. Vores erfaring er, at børnene de første dage hurtig afmattes, grundet de mange nye indtryk og større børnegrupper. Derfor arbejdes der med kortere dage og

følgeskab af mor eller far i den første uge. Den første dag går barnet og den voksne retur i vuggestuen, og henter diverse kurve, som flyttes til den nye garderobeplads. Vuggestuens personale er i den første uge særligt opmærksomme på at give plads til de nye voksne og de nye oplevelser, og kommer derfor først på besøg i anden og tredje uge, hvor vi hilser på og gør os tilgængelige for dialog og omsorg.

OVERGANGE I BØRNS LIV FOR DE 3- 6ÅRIGE

SKOLEN STÅR FOR DØREN

Det er altafgørende at vi sammen med jer forældre, får skabt en så tryk overgang som muligt. Det har stor betydning for barnets læring, udvikling, trivsel og dannelse.

I mødet med skolen er det vigtigt, at barnet har en positiv selvfortælling, kan mærke og give udtryk for egne grænser, kan regulere sig selv og søge hjælp, hvis det udfordres over evne, kan indgå i differentieret fællesskaber, og har overskud til at se og hjælpe andre omkring sig.

I Humlebien har vi fokus på følgende for at skabe en tryk overgang til skolen:

- **Forældremøde** - i april hvor vi sætter fokus på, hvad der skal til for, at vi sammen får gjort vores fælles børn klar til deres næste skridt.
- **Førskolesamtaler** - i november - december indbyder vi til en førskolesamtale, hvor vi bruger det materiale, der er udarbejdet i Hjernen og hjertet. Til samtalen udarbejdes overleveringsnoter til skolen. Til mødet udarbejdes en fælles handleplan for, hvad barnet med fordel kan få hjælp til, inden vi til august sender det videre. Undervejs i børnehaven bliver der tilbudt trivselsamtaler, såfremt der er et behov. Familier har altid mulighed for en samtale.

I 5 årsgruppen, som er bestående af de ældste fra begge vores 3-4 års grupper, har vi det sidste år fokus på følgende;

- At finjustere den sociale udvikling.
- Behovsudskyde og give plads til andre med et lignende behov.
- Støtte børnenes nære venskaber på tværs af køn.
- Støtte børnene i at udvise rummelighed og støtte hinanden i at opbygge anerkendende legefællesskaber. Det er en kompetence, der skal holdes ved lige og altid mindes om.
- Arbejdet med deres følelser samt at være tolerante og udvise omsorg for hinanden. Vi har særligt fokus på at sætte ord på egne følelser, når noget er svært eller man bliver vred eller ked af det.
- Vi arbejder med børns konflikter gennem positive anvisninger, når de ikke selv kan klare det. Vi spørger nysgerrigt ind til konflikten og hjælper med mæglingen - Så det de kan mestre sammen med en voksen i dag, kan de mestre alene i morgen.
- De lærer at begå sig i det offentlige rum, tage bus og tog, gå på række og holde i hånd.
- Vi støtter børnene i at komme til orde, selv tage ordet, markere ved at række hånden op og turtagning. Alle fire ting kan være svære, så det øver vi i mange sammenhænge.
- Vi opmuntrer til fantasi, kreativitet, nysgerrighed gennem spørgsmål "hvad er det?", "hvordan kan det være?" "hvad nu hvis?"... En vedvarende fællestænkning.
- De lærer at mærke deres krop; er det koldt eller varmt udenfor, hvilket tøj fordrer det?.
- De øves i at klare toiletbesøgene uden en voksen, de skal desuden lære at vaske hænder, også når vi ikke står ved siden af.
- De lærer at bruge deres krop på ujævnt underlag, hvor deres opmærksomhed helt automatisk trænes. Dette gøres gennem ugentlige ture til Bøllemosen. Her lærer vi dem om natur.
- I foråret besøger vi skoler og leger i skolegården
- Inden de begiver sig på sommerferie, tager vi på en heldagstur samt afholder en afslutningsfest. Til festen deltager ingen søskende, da vi syntes at børnene fortjener fuld opmærksomhed denne ene aften.

UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021

Vi vil gerne gøre os nysgerrige på, hvorledes vi bedre kan imødekomme vores ressourcebørn, når de flytter fra vuggestuen og over i vores 3-4 års grupper. Se på om vi eventuelt kan lave en

længere indkøring og tilknytte en ny voksen fra børnehaven meget tidligere i forløbet, så relationen er skabt inden de tilgår den nye ramme.

DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG OG SAMMENHÆNG TIL DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

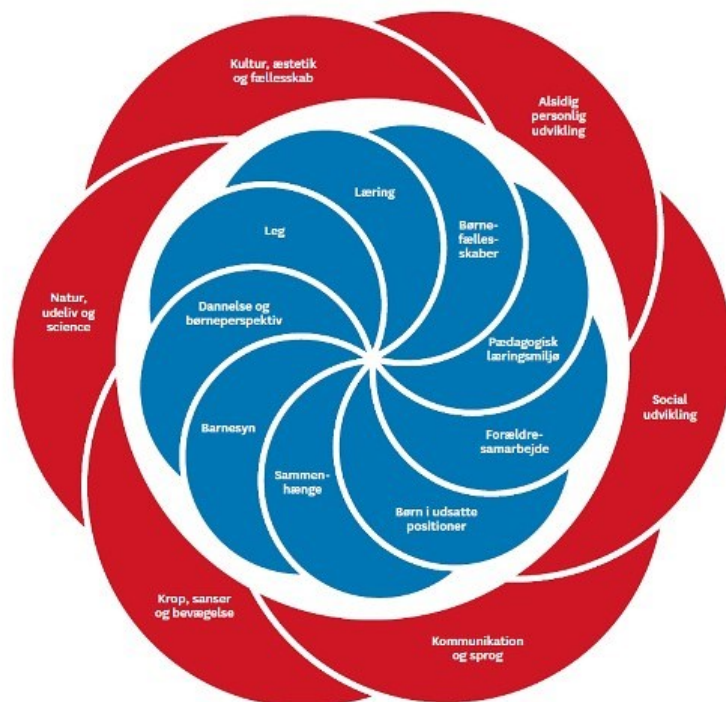
Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af seks læreplanstemaer.

Herudover er der fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. De to pædagogiske mål udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Et læreplanstema skal altid ses i sammenhæng med det pædagogiske grundlag og de øvrige læreplanstemaer i den pædagogiske læreplan og det besluttet lokalt, hvordan de overordnede elementer konkret omsættes organisatorisk og pædagogisk i det pædagogiske læringsmiljø i hverdagen.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer

DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse. Under hvert læreplanstema forholder vi os til, hvordan i hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING
- SOCIAL UDVIKLING
- KOMMUNIKATION OG SPROG
- KROP, SANSER OG BEVÆGELSE
- NATUR, UDELIV OG SCIENCE
- KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Det overordnede mål i Humlebien er:

At børnene, i forhold til deres alder og udvikling, er psykisk robuste og i stand til at indleve sig i andre, tage initiativ, handle selvstændigt samt tage vare på deres egen personlige integritet.

Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø

- I Humlebien skaber vi en hverdag, hvor barnet trives. En hverdag, hvor barnet oplever sig værdifuldt, dels i sig selv, men også i fællesskabet.
- Vi har fokus på at børnemiljøet tilrettelægges, så det støtter barnet bedst muligt i at udvikle og forankre et bevidst "selv", - en væsentlig kompetence, for at kunne indgå i lærende relationer.
- At barnet støttes i at udvikle sig til et selvstændigt, selvtænkende og demokratisk individ, er derfor vores kerneopgave.
- Vi møder barnet anerkendende og italesætter ønsket adfærd, for at styrke barnet i dets selvværd.
- Vi giver barnet mulighed for at bakke med livet og støtter det i at håndtere de små stød livet giver.
- Vi glæder os med barnet, når tingene lykkes og sørger for at det pirres på nysgerrigheden, så det til stadighed, på eget initiativ, er interesseret i at opøve nye kompetencer.
- Læringsmiljøet er afgørende for, at barnet udvikler sig og bliver så dygtigt, det kan, derfor forandres læringsmiljøet, så det dækker det enkelte barns behov.
- Læringsmiljøet skal give mulighed for at udvikle evne til fordybelse, forundring, nysgerrighed, opmærksomhed og koncentration

ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING HOS DE 0-3-ÅRIGE:

I vuggestuen deler vi børnene i mindre børnefællesskaber. I de små fællesskaber mødes barn/voksen i en relation baseret på ligestilling, respekt og anerkendelse af barnet. De små fællesskaber fremmer børnenes selvværd, og er med til at udvikle deres selvstændighed, da vi bedre kan imødekomme deres behov og udvikling. Samtidig giver det de voksne en bedre mulighed for at se det enkelte barns potentialer og udviklingstrin.

Børnenes tryghed i relationen til de voksne og børnegruppen er essentiel for at skabe grundlaget for den alsidige personlige udvikling. Derfor er vi særligt opmærksomme på de rammer, vi opsætter omkring barnet. Vores tilgang til barnet er positiv, åben og anerkendende (ressourcetilgang). Det er vigtigt at skabe et miljø, hvor børnene tør at sige til og fra i relationen til hinanden og den voksne.

Vi har opdelt vores uge, så vi har to *nærværsdage*, hvor der ikke er en planlagt aktivitet. Det giver mulighed for at følge børnenes spor og tage udgangspunkt i deres ønsker og behov. Børnene kan give udtryk for, hvad de gerne vil og de voksne støtter op om børnenes ideer. Dette kan fx være interesse

for tog, hvor en gruppe børn tager på tur og efterfølgende leger med togbanen på stuen. Nærværsdagene danner grundlag for børnenes personlige udvikling, hvor der opbygges kompetencer til at opdage egne lyster, handle på baggrund af interesse, hvorefter den voksne følger op og skaber rammerne til fordybelse og en fælles nysgerrighed.

Den daglige morgensamling understøtter vigtigheden af at se sig selv som medspiller i et fællesskab. Samlingerne er tilrettelagt, så vi tilgodeser både de ældste og yngste børn i vuggestuen. Vi synger godmorgensang, hvor hvert barn kommer i fokus. Herefter får hvert barn lov til at vælge en ting fra sangkufferten som barnet gerne vil synge. Børnene er aktivt deltagende og udviser et stort engagement. Samt læser udvalgte bøger.

I det daglige støttes barnet i at sætte grænser og sige fra både verbalt og nonverbalt idet vi guider og vejleder barnet i samspillet med andre, hvis der f.eks. opstår en konflikt. Vi bruger stop-tegnet fra Fri For Mobberi og henter trøstebamser, hvis deres kammerater er kede af det. Vi respekterer børnenes følelser, men ikke nødvendigvis deres handlinger. Handlingerne kan reguleres af os voksne. Eksempel på dette: "Jeg kan godt se, at du er vred, men jeg vil gerne have at du passer på dine venner". Vi arbejder med Fri For Mobberi én gang om ugen i opdelt grupper. Her udforsker vi samtaletavler via dialog. Vi taler om de forskellige følelser, der er repræsenteret på plakaterne og den voksne imiterer følelser, så der sker en spejling.

Vi er bevidste om vores rammesætning omkring de pædagogiske aktiviteter, så de voksne italesætter aktiviteten positivt. Børnene bliver dermed smittet af de voksne engagement og udviser gåpåmod for aktiviteten. Derudover bestræber vi os på at udføre aktiviteterne i mindre grupper og har en vis grad af genkendelighed.

I vuggestuen øver vi selvhjulpethed, når barnet f.eks. skal have sit tøj af og på, gå på toilettet, når legetøjet skal ryddes op, når vi går på tur og ved måltiderne.

Hvert barn har en familieramme hængende på sin stue. Rammen understøtter barnets tilhørsforhold og giver indbyrdes børnene et indblik i hinandens familier.

For at børnene kan udforske, udfolde og erfare sig selv og andre samt at opbygge tillid til egne potentialer, finder vi det vigtigt at børnene skal genkende forskellige følelser hos andre og udvise begyndende empati. Dermed opnår barnet en begyndende selvregulering. I vores pædagogiske arbejde understøtter denne udvikling.

ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING HOS DE 3-6-ÅRIGE:

Vi er særlige opmærksomme på at have tid til den daglige dialog barn og voksen imellem. Det er vigtigt for os, at barnet føler sig anerkendt for de tanker og ideer det ønsker at dele. Vi arbejder med følelser både i børnenes leg og konfliktsituationer og ligeledes ved at tale om emnet på børnemøderne. Vi arbejder med Fri For Mobberi, hvor der bl.a. indgår dialog omkring vores samtaletavler. Her italesætter børnene situationerne og vi videreudvikler børnenes evne til at føle empati.

Hver fredag afholder vi Bamsemassage i alrummet, hvor børnene sidder i en rundkreds og skal give hinanden massage til afslappende musik og en oplæst historie.

Når børnehaven er på legepladsen mellem kl. 12-14, agerer Morgenfruen trøstepatrulje. Her udvælges børnene på skift til at varetage opgaven, med at trøste kammeraterne på legepladsen. Børnene cykler på de malede cykler og har en Bamseven i cykelkurven. Denne særlige opgave giver barnet anledning til at føle ansvar, samt styrke sit selvværd gennem mestring af opgaven.

I børnehaven arbejdes der projektbaseret delvist på baggrund af børnenes interesser samt ud fra en pædagogisk vurdering om inklusion.

Vi bestræber os på at skabe forskellige læringsrum, så vi imødekommer børnenes behov for afprøvning af forskellige ideer og udtryksformer. Dette kommer til udtryk ved at vi f.eks. skifter i stuens legetøj afhængigt af børnenes interesser. Derudover arbejder vi også med kreative værksteder, skabelse af uderum herunder vores naturskur.

Vi arbejder videre på børnenes begyndende selvhjulpethed og giver dem et større ansvar. Vi har derudover fokus på de små ting i hverdagen, som ofte er dér, hvor barnets personlige kompetencer

udvikles. Fx når et barn har lært selv at lyne sin jakke og dermed kan hjælpe de andre med at lyne deres. Eller når en pige sidder og tegner stjerner på et papir, og pigen ved siden af godt kunne tænke sig at lære det, hvorefter den første viser og forklarer teknikken. Oplevelser som disse understøtter barnets selvværd og empati. Samtidig understøttes børnenes evne til at iagttage deres omverden og gøre brug af andres styrker.

Arbejdet med Alsidig personlig udvikling fremadrettet

Hvilke tegn/tiltag ønsker vi at se?

TEGN

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Barnet italesætter og tør vise følelser
2. Tegn: Barnet reagerer empatisk / hensigtsmæssigt på andre børns følelser
3. Tegn: Barnet håndterer modstand og kommer videre
4. Tegn: Barnet kan være i smerte og vrede og ved det kommer ud af følelsen igen.
5. Tegn: Barnet udtrykker sig verbalt, frem for fysisk.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

1. Tiltag: Vi italesætter følelser og lader børnene blive bevidste om, hvilke følelser, der knytter sig til reaktioner
2. Tiltag: Vi lader barnet møde udfordringer og modstand, lader det prøve at håndtere disse og vi støtter i det omfang der er behov.
3. Tiltag: Vi lader barnet reagere følelsesmæssigt og støtter i at være i følelsen og hjælper også igennem.
4. Tiltag: Vi lader barnet mærke verden, - brænde sig på brændenælder, stikke sig på roser osv.
5. Tiltag: Vi lader barnet øve sig i relationen og mærke en afvisning og støtter det i det omfang der er behov.
6. Tiltag: Vi guider i konflikter.

Udviklingspunkter for 2021

Fyraftensmøde for forældrene i vuggestuen omhandlende det vrede og frustreret barn. Vi har set en stor stigning i børn der har svært ved at regulere deres vrede. Vi har derfor i samarbejde med husets psykolog Kristine Kleist skabt en ramme hvor vi og forældrene sammen kan dele frustrationer, succeser og få nye redskaber. På den måde gør vi det legalt at være udfordret og sammen bliver vi klogere.

Mere fokus på følelser hos de ældste.

i 2021 købte vi en række pædagogisk materiale som skal hjælpe os til at sætte mere fokus på de mange følelser, vi oplever børnene, gennemlever særligt i det sidste år i børnehaven.

SOCIAL UDVIKLING

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Det overordnede mål i Humlebien er;

At børnene, i forhold til deres alder og udvikling, kan håndtere tilknytning og adskillelse, indgå i fællesskaber og mestre sociale spilleregler, etablere og fastholde venskaber samt kommunikere hensigtsmæssigt med udgangspunkt i egne og andres følelser.

Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø

I Humlebien ser vi et barns sociale kompetencer som grundlaget for læring, idet læring sker gennem relationer. De sociale kompetencer styrkes i et læringsmiljø, der indbyder til positive og konstruktive samspil, sociale lege og aktiviteter. Aktiviteterne kan være planlagte, vokseninitierede eller børneinitierede.

Vi vægter arbejdet omkring børns venskaber højt, idet det at have kammerater og venner danner et trygt grundlag for, at barnet har mod på gennem leg at afprøve nye sociale relationer og turde møde nye udfordringer. I disse lege oplever barnet fællesskab, får kendskab til sociale spilleregler, men konfronteres også med modstand. I relationer styrkes barnet i håndtering af følelser.

I HUMLEBIEN ARBEJDER VI FOR AT;

- Barnet kan danne relationer med andre børn og voksne
- Barnet indgår i forpligtende gruppesammenhænge
- Barnet kan rumme andres holdninger og behov
- Barnet kan sætte grænser for sig selv
- Barnet bliver i stand til at løse egne, mindre konflikter
- Barnet tilgår et eller flere meningsfulde fællesskaber
- Barnet ser forskellighed som en ressource.

SOCIAL UDVIKLING HOS DE 0-3ÅRIGE

To gange om ugen har vi nærværsdage. Dage uden pædagogiske aktiviteter hvor børnene har mulighed for at organisere sig i forhold til den aktivitet de vælger. De voksne bestræber på at følge børnenes initiativer.

Vi arbejder med fri for mobberi. Her har vi blandt andet billeder af forskellige følelser som hænger i Humlebiens indgang med tilknytning til spejle, sådan at børnene kan se og prøve følelserne.

Den selvforvaltede leg i vuggestuen er at børnene tager udgangspunkt i sig selv, men leger parallelt. I fri for mobberi leger vi forskellige fællesskabslege, som styrker de sociale kompetencer.

Taler om dialogtavlerne.

Sang og bevægelseslege med fokus på fællesskabet.

Der holdes samlinger i stueforstand og i alrummet sammen med alle de andre børn i Humlebien.

I vuggestuen skaber vi sammenhæng mellem hjem og institution, ved at hvert barn har en "Familieramme" med billeder af sin familie. Vi øver barnet i at vente på tur og dele med andre, når de fx vasker hænder, spiser, spiller vendespil eller gynger.

Barnet øver sig i at etablere venskaber - primært på eget initiativ, men også med hjælp og støtte fra de voksne. Nærværsdagene bruges også som rammen hvor vi kan øve nye relationer eller venskaber sammen med børnene. Ex. Er det her vi forsøger gennem lege at føre børn sammen der af forskellige årsager kan være udfordret på selv at etablere relationer.

Vi opfordrer til og vejleder børnene i selv at løse mindre konflikter og vejleder dem i at lære at sige fra/sige STOP. Vi anerkender, når børnene selv tager initiativ til at trøste og hjælpe andre børn.

SOCIALE UDVIKLING HOS DE 3-6ÅRIGE

En til to gange om ugen har vi nærværsdage. En dag uden pædagogiske aktiviteter hvor børnene har mulighed for at organisere sig i forhold til den aktivitet de selv vælger.

Selvforvaltende leg er vigtig for at børnene skal have tid til at lege uden voksen styring. På legepladsen er der friere rammer som gør at dette kan være nemmere for dem.

Hver dag holdes der samling for børnene der skaber en demokratisk dannelse. Her læser vi, synger sange og taler om fastlagte emner. Her gives der kollektive beskeder. Vi leger nogle fællesskabende og sociale lege.

I børnehaven er det primært i legen, at børnene øver sig i de sociale spilleregler, men dette understøttes ligeledes i de voksnes aktive deltagelse i de sociale samspil. Det er her, børnene lærer at forhandle og aftale reglerne for, hvordan legen skal være. Her lærer de at nedtone deres egne behov og tage hensyn til de andre børn. Når de spiller spil, lærer de både at vente

på tur og at nogen kan være længere/kortere tid om den samme ting end dem selv.

Vi arbejder også med Fri For Mobberi, som er et anti-mobbeprogram for 0-9-årige børn med værdierne *tolerance, omsorg, respekt og mod* i centrum.

I børnehaven arbejder vi blandt andet med at have en Trøstepatrulje som forvaltes af de ældste børn. Den går ud på, at de ældste børnehavebørn cykler rundt på legepladsen med en bamse og plaster i cykelkurven. Hvis et barn er ked af det eller har brug for hjælp, bliver der kaldt på trøstepatruljen som kommer og trøster ved at give bamsen eller sætte plaster på et sår.

Børnene øver sig i at hjælpe hinanden, f. eks i garderobesituationen, så kan en ven hjælpe med at lyne en lynlås.

Arbejdet med Social udvikling fremadrettet

Hvad vil vi se (tegn/pejlemærker)?

TEGN

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Barnet har venner og inviterer til /opsøger samvær og leg.
2. Tegn: Barnet reagerer og handler på andres reaktioner og følelser, f.eks. trøster.
3. Tegn: Barnet reagerer/handler positivt på en andens intention.
4. Tegn: Barnet er i positivt samspil med sine kammerater.
5. Tegn: Barnet ytrer sig i gruppen.
6. Tegn: Barnet træffer valg - siger til og fra

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med social kompetence angivet:

1. Tiltag: Vi skaber rammer for relationel leg og udvikler dem kontinuerligt.
2. Tiltag: Vi støtter barnet i at få øje på legerelationer
3. Tiltag: Vi støtter barnet i relations opbygning
4. Tiltag: Vi gør opmærksom på forskellighed og tillægger dem lige værdier.
5. Tiltag: Vi giver barnet mulighed for at komme til orde.
6. Tiltag: Vi arbejder inkluderende
7. Tiltag: Vi støtter barnet i at kende og markere egen grænse og respektere andres grænse.
8. Tiltag: Vi arbejder med "fri for mobberi".
9. Tiltag: Vi er bevidste rollemodeller

UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021

- Vi ønsker at videreudvikle uderummet på legepladsen ved at etablere værksteder som kreativt værksted, naturværksted, krop og bevægelsesværksted. Vi vil gerne etablere værksteder derude for at rammerne for læringsmiljøet bliver opkvalificeret.
- Vi ønsker at lave projektarbejde på tværs af stuerne.
- Vi ønsker i børnehaven at etablere "onsdag på tværs", hvor børn i samme aldersgruppe, leger på tværs af stuerne.
- I 2021 har vi tilmeldt alle de fireårige til; *fra Haver til Maver*, i et forsøgt på at skabe en ramme og et fællesskab, der giver børnene mulighed for allerede til foråret, at danne relationer på tværs. Relationer som skal hjælpe gruppen, når de august 2021 bliver den nye store gruppe på morgenfruen.
- Vi ønsker at der bliver sat mere fokus på musik som et fællesskabende redskab.
- I vuggestuen ønsker vi at arbejde videre med Yoga og mindfulness i forbindelse med Fri for mobberi.

KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. Det pædagogiske personale skal derfor skabe et læringsmiljø, der formidler glæde ved æstetiske oplevelser og skabende praksis.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Det overordnede mål i Humlebien er;

At børnene, i forhold til deres alder og udvikling, kan deltage aktivt i kulturelle fællesskaber og aktiviteter, udfolde sig kreativt, udvise opmærksomhed og kendskab til egne og andres kulturer samt forstå etiske og moralske emner og dilemmaer.

Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø

I Humlebien har vi fokus på at styrke barnets mange måder at indgå i sammenhænge og udtrykke sig på. Vi vægter traditioner og kultur højt, da disse værdier styrker barnets selvværd og fællesskabsfølelse.

I mødet med aktive og kreative voksne præsenteres børnene for musik, drama og kreativ/kunstnerisk udtryk. Vi skaber trygge rammer, hvor børnene får mod og lyst til at afprøve sig selv og eksperimentere med forskellige udtryksformer.

Vi skaber rammer, hvori der er adgang til materialer og redskaber der kan bidrage til deres kreative og kulturelle udvikling, Gennem teater, musik, film, billeder og litteratur, vil vi styrke og udvide deres kulturelle bevidsthed.

I en digitaliseret verden er en præsentation af og kendskab til de muligheder de digitale medier byder på, også en del af barnets kulturelle læring og dannelse.

Vi vægter højt, at børnene får kendskab til, at der er mange måder at leve og være i verden på.

Det overordnede mål er at børnene, i forhold til deres alder og udvikling, kan deltage aktivt i kulturelle fællesskaber og aktiviteter, udfolde sig kreativt, udvise opmærksomhed og kendskab til egne og andres kulturer samt forstå etiske og moralske emner og dilemmaer.

I Humlebien ser vi kulturen som er udtryk for vores forståelse af og tilgang til verden. Ved at give børnene et bredt spekter af kulturelle oplevelser får de et nuanceret billede af den verden, de er en del

af. Ud fra oplevelserne kan de, definere og erkende deres eget ståsted, egen kulturarv og udviklingsmuligheder.

Humblebien danner rammen for forskellige læringsrum, hvor børnene tilegner sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskaber. Det pædagogiske personale skaber fællesskaber i dagligdagen, der formidler glæde med ved æstetiske og kulturelle oplevelser.

FÆLLESSKABER

- Vi vægter fællesskabet og samværet, vi øver os i at være sammen i både små og store fællesskaber. Fri for mobberi bruges til at understøtte børnenes forståelse af og deltagelse i fællesskabet. Demokratiet er i fokus, børnene øver sig i at ytre sig i gruppen, at lytte til andre og at vente på tur. Vi har børn der kommer fra forskellige kulturer, hvilket giver anledning til gode dialoger. Til samling, drøfter vi normer og regler og hvad der optager børnene.
- Vi inviterer børnene ind i de forskellige kulturer, og støtter alle børn uanset baggrund og kompetencer, med at få erfaringer med kultur.
- Vi organiserer os på den måde, at børnene har mulighed for at eksperimentere, øve og afprøver sig selv på forskellig vis.
- Vi er lydhøre over for børnene, og støtter dem i, at de selv er medskabere af kulturelle udtryk i vores pædagogiske læringsmiljø, hvor børnene er deltagende i processen, og øver sig i fordybelse og eksperimenterende udtryk.
- Vi har fokus på børnesyn, dannelse og børneperspektivet gennem lege- og læringsaktiviteter, der styrker barnets eget udtryk og udfoldelses- og deltagelsesmuligheder på egne præmisser.
- Vi understøtter børnenes forståelse af fællesskabet ved at arbejde i små og store grupper, hvor fokus på forskelligheder og samarbejde er nøgleord.
- Vi bruger måltidet som samlingspunkt, hvor madkulturen er i fokus. Vi spiser i små grupper, så der er tid til nærvær og dialog.
- Vi vægter læsning, sang, musik. Bøger er i børnehøjde, da bøger er en måde at udtrykke sig på.
- Vi vægter stuemiljøer - hvor der er plads til at børnene kan udfolde sig kreativt. Rummene udsmykkes med børnenes egne kreationer og vi er opmærksom på æstetik i indretning. Vi vægter at materialerne er tilgængelige for børnene og får en erfaring med forskellige materialer og redskaber.
- Vi inddrager lokalmiljøet ved at benytte forskellige faciliteter og muligheder i området som fx kulturskolerne, bibliotek og naturskolerne samt gennem samarbejde med forskellige lokale instanser.

Gennem kultur, æstetik og fællesskab understøttes både barnets alsidige personlige samt sociale udvikling. Barnet udvikler krop og sanser gennem kropslige og sansemotoriske aktiviteter samt bevægelseslege. Barnets kommunikative og sproglige kompetencer udvikles bl.a. gennem dialog, sang, musik, kreativitet og bevægelse. Ved at have fokus på kultur, æstetik og fællesskab i udelivet, understøttes barnets forståelse af natur, udeliv og science.

KULTUR ÆSTETIK OG FÆLLESSKABER 0-3-årige

I vuggestuen bliver barnet fra starten taget med i en sanselig verden af former, farver og genbrugsmaterialer. Vi lægger stor vægt på det kreative værksted som en god tumleplads for det nysgerrige og videbegærlige barn. Vi lader dem få fingre og fødder smurt ind i maling, og vi leger med kartoffelmel og vand. Vi lader dem eksperimentere med lim og pailletter.

Vi fejrer de danske traditioner som jul, fastelavn, påske og fødselsdage. Til fastelavn er alle udklædte. Hver sommer afholdes en sommerfest med et tema. Vi fejrer fødselsdage med flag og hurrasang.

Vi lærer børnene "kø- og vente på tur kultur", når der f.eks. skal vaskes hænder eller når man vil have en gyngetur på legepladsen.

I Humlebien lærer børnene, at den voksne ikke altid kender svaret på et spørgsmål, og at man ved fælles hjælp kan finde svar. I vores kultur støttes barnet i at handle i forhold til egen nysgerrighed og videbegær.

KULTUR ÆSTETIK OG FÆLLESSKABER 3-6-årige

I børnehaven har vi indrettet en stor materialereol. Hver stue har adgang til reolen. Her finder børnene farver, forskellige typer maling, tegnepapir, silkepapir, lim, tape, kapsler, fjer, kulblyanter, tuscher, genbrugsmaterialer m.m. Alt sammen materialer, som de kan bruge til udfoldelse af deres kreativitet og fantasi.

I børnehaven arbejder vi gerne projekt- eller emneorienteret og tager oftest udgangspunkt i, hvad der optager børnene. Når vi starter på et emne, er vi meget bevidste om, at børnene skal udtrykke sig på mange "sprog". Med "sprog" mener vi her, at børnene skal udtrykke sig på mange forskellige måder. Hvis det i forbindelse med et projekt er oplagt at tage på et museumsbesøg eller på biblioteket, så gør vi det.

I nogle tilfælde er det de voksne som bestemmer emnet, fx. har vi hvert forår fri for mobberi uger.

Arbejdet med Kultur, æstetik og fællesskab fremadrettet

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

TEGN

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

Barnet synger, danser og spiller teater på eget initiativ.

Barnet "læser" for jævnaldrende.

Barnet nyder fordybelse i et projekt.

Barnet deltager i rollelege.

Barnet er optaget af og nysgerrigt på nye materialer.
Barnet udtrykker stolthed af egne og andres produkter.
Barnet er bevidst om egen baggrund og kultur.
Barnet er optaget af og nysgerrigt det "anderledes".

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med kulturelle udtryksformer angivet:

1. Tiltag: Vi synger, danser, laver fagtesange og drama med børnene.
2. Tiltag: Vi laver kreative aktiviteter og anvender forskelligartede materialer.
3. Tiltag: Vi anvender materialer med forskellig konsistens.
4. Tiltag: Vi lader barnet eksperimentere.
5. Tiltag: Vi lader barnet fortælle om sig selv og skaber rammer, så der lyttes.
6. Tiltag: Vi italesætter kulturel forskellighed og snakker vaner, mad, påklædning osv.
7. Tiltag: Vi tilrettelægger fælles projekter for hele huset.
8. Tiltag: Vi lader børnenes kunstneriske udtryk udsmykke huset.

UDVIKLINGSPUNKTER for 2021.

- Vi nedsatte i 2021 en gruppe bestående af 3 pædagoger der har udarbejdet nedenstående tiltag som vi forventer at gennemfører i 2021-2022.
-
- Idéer til aktiviteter – værksteder i 2021
- Instrumenter på legepladsen Hver stue laver instrumenter som skal placeres på legepladsen. Vi kan bruge genbrugsmaterialer såsom dåser, gamle gryder, lave rasleinstrumenter, trommer m.m. Forløbet kører over et par uger, hvor hver stue har ansvar for at lave et instrument samt filme en video af en kendt børnesang fx "Hjulene på bussen" imens børnene spiller på instrumenterne. Til sidst klipper vi stuernes videoer sammen, således at det bliver til en video som kan vises til forældrene.
- Maling/krea projekt Kan foregå i Alrummet, hvor der lægges store stykker papir på gulv/vægge. Forskellige grupper børn tilgår aktiviteten i Alrummet. Vi tilbyder børnene forskellige materialer og børnene får frie tøjler til at tilgå papiret. Imens bliver der spillet klassisk musik for børnene.
- Krea aktivitet på nærværsdage Denne aktivitet er tiltænkt som en nem og enkel mulighed for at være kreative sammen med børnene på nærværsdagene. Der skal laves nogle "Krea-kasser" som er til gengæmelig med formningsmaterialer, genbrug, glimmer, lim, maling m.m. På den måde er det nemt at tage med ned på stuen og kræver ikke at man skal rundt lede efter en masse ting.
- Aktivitet ud af huset Hver stue besøger en kulturinstitution fx Rundetårn. Snakker om Rundetårn med børnene og tager billeder af seværdigheden.

Bagefter laves et værk/collage af Rundetårn. Fx kan Rundetårn bygges ud af genbrugsmaterialer

- Projekt byg en by Gå på opdagelse Hellerup med børnene. Hvordan ser Hellerup by ud? Hvilke huse og butikker er der? Hvordan ser stranden ud? Hvordan ser biblioteket og stationen ud? Osv. Besøg stranden, biblioteket, stationen m.m. Tag evt. Billeder, som kan bruges til inspiration for børnene når de bagefter skal hjem og bygge byen. Andet:
- Benytte os af lokaltilbud, biblioteker m.m.
- Kulturskole
- Brandmuseum Lave årshjul: Vi skal tænke de forskellige projekter ind i et årshjul og tænke alle læreplanstemaerne ind.

KOMMUNIKATION OG SPROG

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kommunikation og sprog

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Det overordnede mål i Humlebien er;

At børnene, i forhold til deres alder og udvikling, kan etablere sproglig kontakt og kommunikere med deres omverden, håndtere sprogets form og regler, bruge sproget både situations-bestemt og uafhængigt samt eksperimentere med mange forskellige sproglige ytringer og udtryk.

Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø

Sproget er forudsætning for at udtrykke sig og kommunikere med omverdenen. Vi er bevidste om at "sprog" er mere end det talte sprog. Skrift-, tegn-, krops- og billedsprog er også kommunikationsformer vi benytter os af. Børn skal støttes i alle disse kommunikationsformer. Vi støtter barnet i at udvikle deres danske ordforråd og i at forstå de regler, der gælder for det talte sprog.

Vi møder børnene anerkendende og understøttende. Vi viser og benævner handlinger, behov og følelser, så børnene - uanset nationalitet og sproglig baggrund, oplever, lærer og får erfaringer med det verbale og det nonverbale sprog som middel til kommunikation. Vi voksne er bevidste om, at vi er rollemodeller og bruger sproget nuanceret og for at skabe interesse om tegn og symboler, gør vi opmærksom på disse. Vi har fokus på at skabe optimale relationelle rammer for sproglig udvikling, så sproget kommer i spil.

KOMMUNIKATION OG SPROG HOS DE 0-3-ÅRIGE:

I vuggestuen arbejder vi målrettet med sproget. Som udgangspunkt italesætter vi alt, hvad vi gør, og vi læser højt for børnene, kigger på billeder og snakker om disse. Vi snakker med børnene, så de lærer nye begreber og øger deres ordforråd. Vi lærer dem at sætte ord på deres behov, følelser og meninger.

Vi synger meget med børnene. Sangene er let genkendelige og oftest fulgt af tilhørende fagter. Det samme gælder for rim og remser, som vi læser højt.

Ved måltiderne taler vi voksne nærværende og taler om det som børnene byder ind med. Vi taler om maden, smagen farver osv. Børnene lærer at lytte til og følge små instruktioner f.eks. at bære hagesmækken ud i vasketøjskurven på badeværelset, når de er færdige med at spise.

I vuggestuen opfordrer vi barnet til at bruge sproget til at kommunikere med andre og til at etablere kontakt til andre børn og voksne. Samspillet med de andre børn udvikler sig mest i leg med hinanden. Vi vejleder børnene til at bruge talesprog i stedet for at slå eller skrig, hvis der er noget, hvis barnet er udfordret i at udtrykke sig. Alle børn i omkring 3 år alderen og igen ved 5 år tilbydes en sprogvurdering. Formålet er både at finde ud af, om barnet har de sproglige redskaber, det har brug

for som 3-årig, og at give en tidlig støtte til de børn, der har brug for det, for at være med til at give alle børn lige muligheder ved skolestart.

KOMMUNIKATION OG SPROG HOS DE 3-6-ÅRIGE:

I børnehaven arbejder vi med at udvikle den sproglige kompetence på mange måder. Vi bruger sproget kreativt, når vi fortæller hinanden om oplevelser vi har haft, børn som voksne. Når børnene fortæller i en samling, øver de sig i at tale i en større forsamling. Vi bruger også samlingen til at øve at modtage og efterleve en kollektiv besked. Når vi læser bøger, gør vi brug af dialogisk læsning, vi synger og laver sanglege og øver rim og remser – alt sammen med det formål at nuancere sproget. Vi leger sproget ind i hverdagen, så vi sikre læringen over hele dagen.

Vi bruger "Fri for mobberi", hvor børnene blandt andet lærer at tyde kropssprog, får sat ord på følelser og lærer at bruge sproget til at trøste og løse konflikter med.

En "læsegruppe" opstår, når der er behov for at nogle børn med små vanskeligheder i deres sprogudvikling skal øve sig på forskellige teknikker. En "læsegruppe" indeholder systematisk tilrettelagte øvelser, som er specielt målrettet de vanskeligheder børnene har.

I forhold til skriftsproget har vi forskellige spil, som understøtter denne interesse.

I perioder forefindes alfabetet på stuerne, som planche eller som bogstaver som kan lægges i rækkefølge. Skilte med børnenes navne og enkelte ord hænger på væggen, således man kan øve sig i at skrive.

Nysgerrigheden på sprog, forskellige sprog bliver dagligt italesat i børnehaven. Der er blandt både børn og personale forskellige nationaliteter repræsenteret, her øver vi os i at sige "hej jeg hedder...." på flere sprog, ofte er dette en børneinitieret aktivitet som kan være fokuspunkt på en stue over en længere periode.

Vi øver spørgeteknikker, f.eks. må jeg være med i legen? Vi øver HV-ord hvorfor gjorde du det? Hvornår er det min tur? Hvad skete der så? Vi øver i at bruges vores sprog til at løse problemstillinger i dagligdagen? Vi har fokus på hvad der fylder i børnelivet og hvordan man sætter ord på dette.

Praksis eksempel fra morgenfruen: ved opstart af ny stue, med en sammensat børnegruppe bestående af børn fra to stuer. Var morgenfruens første vokseninitierede projekt at alle børn skulle have babybilleder med af sig selv. Billederne blev i første omgang brugt i samling hvor alle havde mulighed for at gætte hvem er hvem. Efterfølgende er billederne blevet hængt op på stuen og dagligt leger børnene nu hvem er hvem. For hver dag bliver legen socialt og sprogligt mere udviklende og nuanceret. Nu er der fokus på hvilken farve tøj der er på billederne, hvor de er taget henne, om der er nogen der ligner hinanden osv."

I børnehaven arbejdes der med play and learn, som er et af Gentofte kommunes indsatsområder. Det sker gennem læsning af engelske bøger, sang, spil og dagens engelske ord.

Arbejdet med Kommunikation og sprog fremadrettet

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

TEGN

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

Barnet bruger sproget nuanceret og anvender nye begreber.

Barnet bruger sproget som kommunikationsmiddel generelt og i konflikthåndtering.

Barnet gør via sproget opmærksom på behov og beskriver følelser.
Barnet leger med sproget, opdager rimord, leger ekkolege og anvender sproget melodisk.
Barnet er i dialog med de øvrige børn.
Barnet kan handle på beskeder og selv give beskeder.
Barnet kan referere fra oplevelser.
Barnet kan fortælle om planlagte oplevelser og forestillinger om hvad der skal ske i fremtiden.
Barnet leger med tal og bogstaver.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med sprog angivet:

Vi er tydelige og nuancerede i vores kommunikation med barnet
Vi guider barnet i konflikthåndtering
Vi anvender sproget bevidst og italesætter handlinger og følelser.
Vi læser, bruger rim, remser, vrøvlevers og synger
Vi skaber rammer for at samtale, fortælle og lytte.

UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021

- I året 2020 har vi erfaret at en række børn, deriblandt vores ressource børn er udfordret på dialogisk samspil. Vi oplever de har svært ved at veksle og forstå det at lytte, så en anden i samspillet kan tale, for så derefter at tale understøttet af øjenkontakt til den anden i samspillet. Det er bekymrende af flere og flere af børnene er udfordret på samspillet, da det har afgørende betydning for deres tilgange til fællesskabet og ikke mindst afgørende for at de oplever berettigelse fra de andre i fællesskabet. Alt hvad børn gør i hverdagen - og ikke mindst hvad de er stoppet med at gøre, fordi skærmene fylder så meget - skaber ringe i vandet af betydning for deres trivsel og mentale sundhed. Vi vil derfor i tæt samarbejde med Logopæd Marie Kaas sætte fokus på børn evne til samspil. Vi vil afprøve metoder og teknikker fra HANEN.
- HANEN er et canadisk sprogprogram, der bygger på de nyeste metoder og teknikker. HANEN har til formål at styrke de pædagogiske personaler eller jer forældre så vi sammen kan give jeres børn det skarpeste sprogafsæt.
- Indsatsen skal starte allerede i vuggestuen og intensiveres i 3-4 års grupperne. Her vil vi gennem små legegrupper øve samspillet og turtagning, ved aktivt at gå ind og vejlede børnene. Dette håber vi vil være med til at højne kvaliteten af legen i fællesskabet. Det vil betyde at fokus vil være kvaliteten af samspil, mere end antallet af adgange. Vi skal sammen med forældre og børn øve os i at sætte ord på følelser. Vi skal have fokus på at nuancere følelserne og give børnene plads og rum til at føle dem alle.
- Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se? Vi ønsker at se tegn på børn i børnehaven der i højere grad bruger sproget til konfliktløsning, i stedet for "kroppen"
- Et tegn i vuggestuen kunne være, når et barn udviser sprogforståelse, men ikke selv kan kommunikere det verbalt. Derfor er det vigtigt at den voksne understøtter det verbale med det nonverbale sprog.

KROP, SANSER OG BEVÆGELSE

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Børnene skal inviteres til at få mange forskellige kropslige erfaringer i et læringsmiljø, hvor bevægelsesglæde, kreativitet og leg er nøglebegreber, og hvor det pædagogiske personale motiverer børnene til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Det overordnede mål i Humlebien er;

At børnene, i forhold til deres alder og udvikling, kan deltage og være selvhjulpne i hverdagsrutiner, anvende alle sanser, være bevidste om kroppens muligheder og begrænsninger samt mestre koordinering af grundbevægelserne.

Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø

I Humlebien ved vi at et veludviklet motorik- og sanseapparat, danner grundlag for barnets kognitive, sociale og almene udvikling. Derfor er læringsmiljøerne inde og ude tilrettelagt, så børnene udfordres motorisk. Når børns udvikling af motoriske færdigheder, såsom udholdenhed og bevægelighed styrkes, styrkes også deres forudsætninger for udvikling og læring. Kropslighed er en del af at være til stede i verden sammen med andre. Ved aktivt at udforske kroppens muligheder og begrænsninger, udvikles børnenes færdigheder og vaner. De erfarer, at deres sproglige kompetencer styrkes gennem en velstimuleret motorik. Børn skal opleve glæde og udvikle selvværd ved fysisk udfoldelse, gennem fri leg og planlagte aktiviteter, hvor den voksne er primær rollemodel.

KROP, SANSER OG BEVÆGELSE HOS DE 0-3-ÅRIGE:

I vuggestuen indretter vi os, så rummet dagligt udfordrer barnets sanser og motorik.

Vi tumler med barnet på madrassen. Vi støtter det i at kravle, løbe, hoppe, springe, danse osv.

En gang om ugen laver vi rytmik på stuerne i mindre grupper.

Ude på legepladsen cykler, gynger, løber og klatrer barnet lige så vel som det går på line. Vi sørger for aktiviteter, som styrker og udfordrer barnets grov motoriske udvikling.

På vores ture ud af huset vurderer vi ud fra børnegruppen og turens omfang om hvor hvidt vi skal have klapvogn med. Herved påbegynder vi trafiktræning i det små.

Barnet støttes i sin finmotoriske udvikling ved at lime, male, tegne, lave puslespil o.l.

Under måltiderne er der mulighed for at sanse, idet børnene selv øver i at spise. De erfarer om maden varm, kold, stærk, surt, hård eller blød?

At spise med bestik og selv lære at tage tøj af og på er eksempler på færdigheder, der kræver øvelse. Ved måltiderne støttes børnene i at spise selv og hælde mælk op. Efterhånden øser barnet selv mad på sin tallerken. Børnene vejledes i af- og påklædning med guidning fra de voksne.

Vi øver personlig hygiejne og renlighed, når vi vasker hænder og tørrer mund/næse.

Derudover træner vi brug af toilettet, så dette bliver en naturlig del af barnets hverdag. Vi integrerer benævnelserne i hverdagen, fx hvis barnet slår sig, kan det fortælle, hvor det gør ondt. Vi læser bøger og synger sange om kroppen.

I vuggestuen er der i 2020 etableret en motoriktaske, hvor i der findes; bolde, fri for mobberi bamser, ris poser, tyl tørklæder, ringe samt forslag til motoriske lege. Denne kan anvendes i Humlebi'en eller kombineres med en tur i lokalområdet.

Vi har brugt Hellerup kirkegården, hvor der er en stor bakke, hvor børnene får mulighed for at kravle op og ned. På kirkegården findes der også store græsplæner hvor vi kan løbe og tumle.

På legepladsen har vi bl.a. lavet en musikvæg som stimulerer høresansen, følesansen, synssansen samt øjenkonditionen.

En aktivitet kan også være, at vi laver blander kartoffelmel og vand som bliver til "slim", hvilke børnene synes er sjovt og for nogle udfordrende at røre ved.

KROP, SANSER OG BEVÆGELSE HOS DE 3-6-ÅRIGE:

I børnehaven laver vi rytmik, hvor vi har fokus på musik, bevægelse og fremmelsen af egen kropsbevidsthed. Vi udfordrer børnene i alrummet i forskellige bevægelsesaktiviteter.

Under vores bevægelsesaktiviteter mærker vi vores hjerte hamre, pulsen stige og sveden springe frem. Børnene lærer ved afslapningsøvelser med stille musik at slappe af, ved at lægge på gulvet og mærke deres egen krop.

Vi vejleder børnene i, hvordan de kan bruge deres kræfter i en positiv leg med deres kammerater. De voksne støtter børnene i at lære, at aflæse de andre børns signaler, og desuden blive bevidst om egne styrker og udfordringer.

Vi er meget opmærksomme på renligheden og har en høj hygiejne. Vi vasker hænder før og efter hvert måltid, når vi kommer ind fra legepladsen og efter toiletbesøg.

På legepladsen kan børnene klatre i træer, cykle og balancere på træstammer. På boldbanen spiller vi fodbold eller hockey.

Vi lærer børnene at mærke efter de signaler kroppen afgiver, når man henholdsvis fryser og sveder.

Vi vejleder børnene, når de slås; de har brug for hjælp til at sortere, hvad der kan lade sig gøre på tv, og hvad der går i den virkelige verden. Vi snakker om at bruge kræfterne til at kæmpe frem for at slås.

Vi har en kostpolitik, som understøtter en række gode kostværdier samt slikfrie fødselsdage.

Vi tager på udflugter ud af huset, hvor målet kan være skoven. Her er der mulighed for at løbe langt og mærke pulsen og udfordre sig selv. Vi besøger desuden forskellige andre legepladser i nærområdet for at opfordre, og indbyde til nye pædagogiske udfordringer.

I børnehaven har vi i 2020 har vi ligeså etableret en motorik taske tilpasset børnene fra 3-6 år. I tasken, findes bolde, ringe, ris poser, kæmpe terning, skeer med små bolde til mm. samt forslag til motoriske lege.

I alrummet har vi fået wize floor (stor iPad på gulvet), her er bl.a. mulighed for dans, memory, labyrint og fodbold.

På stuerne har vi forskellige former for legetøj, der styrker finmotorik, såsom plusplus, perler, ler m.

Vi har særligt benyttet lokalområdet har vi mulighed for at komme på en legeplads med svævebane, undervejs på turen styrkes labyrintsansen, grovmotorikken, synssansen, følesansen, derudover øves der i at lytte og orientere sig i trafikken.

På legepladsen har vi et stort "mudder bjerg" hvor børnene graver og bygger, her stimuleres grovmotorikken og taktilsansen.

Arbejdet med Krop, sanser og bevægelse fremadrettet

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

TEGN

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

Barnet løser mange opgaver på egen hånd.

Barnet færdes hjemmevant i alle typer terræn og magter forhindringer.

Barnet har gå-på-mod og udfordres af nye opgaver.

Barnet udtrykker glæde ved at komme ud.

Barnet er udholdende.

Barnet nyder både fysisk aktivitet og at være i ro.

Barnet skal udvikle et kendskab til sine sanser og lære at bruge dem aktivt.

Barnet skal opnå et kendskab til og fortrolighed med deres egen krop.

Barnet skal kunne aflæse eget og andres kropssprog.

Barnet skal have kendskab til sund kost.

Barnet skal opleve værdi i at udfordre egen fysisk formåen.

Barnet skal udfordres i varierende bevægelsesmiljøer

Barnet skal støttes og opmuntres i at udfolde sig aktivt og få rykket sine grænser

Barnet skal støttes i en aktiv livsstil

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med krop og bevægelse angivet:

1. Tiltag: Vi tilrettelægger udviklende læringsmiljøer ude og inde
2. Tiltag: Vi lader barnet bakse med daglige praktiske gøremål: af- og påklædning, spisning, toiletbesøg osv.
3. Tiltag: Vi tilskynder barnet til at kunne selv.
4. Tiltag: Vi færdes i nærområdet i friseret og kuperet terræn.
5. Tiltag: Vi lader barnet opleve elementerne ild, vand, jord og luft, mærke vejr, materialer osv. Og gøre sig erfaringer hermed.
6. Tiltag: Vi lader barnet få små praktiske "ansvarsopgaver".
7. Tiltag: Vi synger, hører musik og danser.
8. Tiltag: Vi er ofte i alrummet og har børne- og vokseninitierede aktiviteter.

UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021

- Vi ønsker i 2021 at lave vores egen "sansesbane" hvor vi mærker blade, jord, sand og grankogler med vores bare fødder.
- Vi ønsker at genoplive vores ugentlige ture til Bøllemosen (Skoven)
- Vi ønsker at etablere bevægelsesbaner i gangarealerne ved hjælp af foliemærker. Disse kan inspirere til mere alsidig bevægelse.
- I sensommeren gennemgår alle børn og voksne i børnehaven 6 forløb med slås leg.

NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. Det pædagogiske personale skal opmuntre børnene til at foretage egne undersøgelser samt støtte og guide dem i at turde øve sig igen og igen for derved at opbygge en grundlæggende tillid.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Natur, udeliv og science

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Det overordnede mål i Humlebien er;

At børnene, i forhold til deres alder og udvikling, oplever glæde ved naturoplevelser, har kendskab til og respekt for dyr, planter, materialer og rytmer i naturen, udviser nysgerrighed og eksperimenterer aktivt med naturmaterialer samt matematiske tegn og symboler.

Refleksion over sammenhæng til Humlebiens læringsmiljø

I Humlebien er vi optaget af det scenarie og den foranderlighed der udspiller sig i naturen lige der, hvor vi færdes. Vi skal alle forstå, at naturen er grundlaget for vores liv og sikre, at barnet får naturoplevelser, som sætter sig spor ind i dets voksne liv. Vi ser naturen som et rum, hvor sanserne, legen og fantasien udfordres og alternative muligheder for kropslighed opstår. Oplevelser i naturen udvikler barnet følelsesmæssigt, mentalt og fysisk. Derfor griber den voksne den virkelighed der udspiller sig i nærmiljøet og forstørrelser den lille oplevelse, så den får opmærksomhed og bliver genstand for læring hos børnene. Vi stimulerer børnene i læringsrummet, pirrer deres nysgerrighed og lader dem udforske på egen hånd. Vi vil blive langt bedre til at færdes ude på alle årstider, i alle vejrtypen og lade børnene mærke den omskiftelighed, der hersker i naturen. Vi italesætter sansepåvirkninger, så børnene opnår en kropslig bevidsthed om det, der foregår.

NATUR, UDELIV OG SCIENCE HOS DE 0-3-ÅRIGE:

I vuggestuen lærer vi børnene begyndende respekt for naturen. Børnene kan godt lide at kigge på, selv indsamle og undersøge små dyr og insekter. Vi lærer dem at have respekt for dyrene, at det blandt andet ikke er i orden at rive benene af edderkopper eller træde på bænkebidere. I vuggestuen følger vi med i, hvordan naturen skifter ved de forskellige årstider. Børnene er så vidt mulig ude i al slags vejr og mærker både regn, kulde og solskin.

Vi går på ture i nærmiljøet, hvor der er mulighed for at observere, undersøge og udforske planter, dyr og insekter. Vi følger børnenes spor og interesser, ved f.eks. at vende sten og træstubbe og lede efter dyr. Bliver børnene f.eks. optaget af bænkebidere, samler vi sten på hjemturen og maler dem som

bænkebider.

På vuggestuens legeplads, er der små træer, som er gode at klatre i. Her bruger børnene deres grov motorik og øver bl.a. evnen til at afstandsbedømme, når de skal klatre op og ned. Der er også et antal frugttræer og bærbuske, som vi følger fra knop til færdig frugt. En anden måde at arbejde med naturen er Humlebiens fælles "blomsterdag" om foråret. Alle børn har en plante med som de selv planter på legepladsen. Børnene ser, hvordan planterne vokser, de vander dem, dufter til dem og ser deres forskelligheder. Ved at børn og voksne i fællesskab, passer blomsterne, håber vi at børnene opnår en grundlæggende respekt for planter.

I vuggestuen motiverer vi børnene til at bruge deres sanser. Dette gør vi bl.a. ved hjælp af sansekasser. Sansekasserne kan f.eks. være fyldt med sand, blade, vand, sten og lign. Derudover er der lavet en aktivitetsvæg af gamle nedløbsrør. Her kan børnene få stimuleret deres sanser ved at hælde vand ned gennem rørene

NATUR, UDELIV OG SCIENCE HOS DE 3-6-ÅRIGE:

Naturen giver børnene vigtige erfaringer og nyttig viden om den verden, vi lever i. Ved at færdes, opleve og eksperimentere i naturen får børnene en naturfaglig viden, hvor der er plads til at undres, stille spørgsmål og finde svar om naturen og dens fænomener. Herved dannes grundlaget for både interesse, respekt og ansvarlighed for vores natur og miljø.

I børnehaven bygger vi videre på børnenes naturlige interesse for naturen. Børnene udforsker legepladsen, skovbunden eller stranden, og vi hjælper dem med at finde svar på de spørgsmål, som deres leg i naturen, rejser.

Børnene bruger deres fantasi, til at forvandle naturting, som f.eks. pinde og sten til skyder og magiske sten, som kan give særlige kræfter. Vi tager udgangspunkt i børnenes interesser, dette kan f.eks. være at finde små dyr og insekter ude på legepladsen. Vi vender sten og træstubbe så insekterne pibler frem. Vi snakker om insekterne, hvad de kan lide og hvordan vi passer godt på dem. Så børnene får en forståelse for naturen og dens dyre liv.

En anden måde at arbejde med naturen er Humlebiens fælles "blomsterdag" om foråret. Alle børn har en plante med som de selv planter på legepladsen. Børnene ser, hvordan planterne vokser, de vander dem, dufter til dem og ser deres forskelligheder. Ved at børn og voksne i fællesskab, passer blomsterne, håber vi at børnene opnår en grundlæggende respekt for planter.

Vi går små tur i nærmiljøet, hvor vi bl.a. kigger på årstidernes stift og hvordan naturen kan være forskellig fra sted til sted. Vi besøger ofte "troldebjerget", som er en lille bakke over på Hellerup kirkegård. Her øver vi os i at løbe op og ned ad bakken og kravler op på "troidenes" hus. Børnene finder ting i naturen, som indgår i vores troldeleg, dette kan bl.a. være lange pinde og spor efter trolde.

Vi introducerer børnene for bæredygtighed og genanvendelse, ved at puste liv i affaldsprodukter. Dette gør vi bl.a. ved at lave mariehøns af gamle dåser, sommerfugle af toiletruller og skabe kunst af skrald som vi har fundet i naturen.

I børnehaven har vi et naturskur, som rummer naturplakater, bøger om naturen, dyr man kan lege med og forstørrelsesglas.

Årstiderne og vejret er en vigtig faktor i et børnehavens barns liv. Så vi følger med i temperatur, nedbør og solskin både for at lære noget om årstiderne, men også fordi det bidrager til, at børnene får forståelse for, hvilken påklædning, som er nødvendig.

Arbejdet med Natur, udeliv og science fremadrettet

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

TEGN

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

Barnet nyder at opholde sig i naturen og fortaber sig for sin omverden.

Barnet tilgår naturen med nysgerrighed og studerer det liv, der udspiller sig.

Barnet leger og anvender forhåndenværende materialer som remedier i legen.

Barnets eksperimenterer, men agerer respektfuldt overfor dyr, insekter og planter.
Barnet er undersøgende og nysgerrigt og eksperimenterer med naturmaterialets beskaffenhed.
Barnet bruger begreber om størst, mindst, let, tung osv.
Barnet er bekendt med og taler om spiselige og ikke spiselige planter i naturen.
Barnet tilpasser sin adfærd og er bevidst om, at visse forhold ikke er acceptable, f.eks. smide affald i naturen.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet natur udeliv og science:

1. Tiltag: Vi er ude hver dag
2. Tiltag: Vi forstørrer detaljen og gør barnet opmærksomt på sammenhænge f.eks. maden, hvor kommer den fra? hvad kan vi spise, hvad må vi ikke spise? Det regner, hvad gør det ved jorden?
3. Tiltag: Vi behandler dyr, insekter og planter med respekt.
4. Tiltag: Vi færdes i skoven, ved søen og ved marker og taler om stedets betingelser, muligheder og begrænsninger.
5. Tiltag: Vi taler om form, farver, mængder, størrelser, arter osv.
6. Tiltag: Vi italesætter handlinger.

UDVIKLINGSPUNKTER FOR 2021

- Vi ønsker at gøre mere brug af vores naturkasse.
- Vi ønsker at få naturen mere ind på stuerne, ved bl.a. at lave aktiviteter og produkter med naturting. Dette kan f.eks. være aktiviteter fra vores naturuge.
- Vi vil finde pinde og male dem så de ligner ål. De skal ligge i vores åluse, som hænger i naturskuret.
- Vi kunne godt tænke os at arbejde mere med science, dette kunne være i form af energi – vindmøller og solceller. Vi kunne f.eks. prøve at brygge en vindmølle.
- Vi kunne godt tænke os at have en årlig skralde uge. Hvor vi går på tur og finder skrald. Dette skrald vil vi lave om til genbrugs kunst. Vi kunne godt tænke os nogle skraldegribere og en skraldevogn.
- Vi ønsker mere lys i vores naturskur (lyskæder måske), da det kan være meget mørkt i efteråret og vinteren.
- Vi har indgået et tæt samarbejde med Kommunens naturvejleder og har booket følgende forløb i 2021 og 2022:

25. juni -21 kl. 10.00 - ca. 11.30:

Et hjem til Rejen - mødes på Hellerup Strand

Fre d. 6. aug. -21 kl. 10.00 – ca. 11.30:

Sansetur – Mødes ved Ryvangen på Mindelundens P-plads

Fre d. 10. sep. -21 kl. 10.00 – ca. 11.30:

Mulle Rejse Charlottenlund Skov, Mødes ved engen ud til Bregnegårdsvej (overfor stikvejen ned til Charlottenlund st.)

Tir d. 5. okt. -21 kl. 10.00 – ca. 11.00:

Regnormen– Mødes ved Ryvangen på Mindelundens P-plads

Tir d. 21. sep. -21 kl. 9.30 – ca. 12.00: SOLSIKKEN

Kunst i Naturen -Mødes ved Ryvangen på Mindelundens P-plads

Tir d. 26. okt. -21 kl. 9.30 – ca. 12.30: VALMUEN

Snit som Emil for BH - – Mødes ved Ryvangen på Mindelundens P-plads

Tor d. 25. nov. -21 kl. 9.30 – ca. 11.30: MORGENFRUEN

Skraldehelt 1 for BH – Mødes ved Ryvangen på Mindelundens P-plads

Ons d. 19. jan. -22 kl. 9.30 – ca. 11.30: MORGENFRUEN

Skraldehelt 2 for BH – Mødes ved Ryvangen på Mindelundens P-plads

Tir d. 22. feb. – 22 kl. 9.30 – ca. 11.30: SOLSIKKEN OG VALMUEN FÆLLES

Dyst med Dyrene – Mødes ved Ryvangen på Mindelundens P-plads.

ØVRIGE ELEMENTER

DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

Begrebet børnemiljø er et samlede begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet, hvor det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø skal forstås bredt.

Børnemiljøet i dagtilbuddet skal vurderes i et børneperspektiv. Det indebærer, at børnemiljøet skal vurderes med børnenes øjne, ligesom børnenes oplevelser skal inddrages i vurderingen af børnemiljøet afhængigt af børnenes alder og modenhed.

Der lægges vægt på, at børnene inddrages i forbindelse med forhold, der vedrører dem selv, jf. FN's Børnekonventions artikel 12 om barnets ret til at give udtryk for sin mening og krav på, at denne mening respekteres.

Daginstitutionen Humlebien er et børneunivers – og det skal børnemiljøet og det pædagogiske læringsmiljø institutionen afspejle. Det fysiske børnemiljø danner ramme om det fysiske miljø både inde og ude, som er sundheds- og sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Det handler om mulighed for bevægelse, pladsforhold, støj, lys, hygiejne og ergonomi, altså hvad der er tilgængeligt for børnene. Der lægges vægt på, at børnene inddrages i forbindelse med forhold, der vedrører dem selv, jf. FN's Børnekonventions artikel 12 om barnets ret til at give udtryk for sin mening og krav på, at denne mening respekteres. Vi benytter alle kvadratmeter i Humlebien og ser muligheder i forhold til at indrette legezoner og fordybelsesrum alle steder, hvor der er mulighed for det.

Vi tager løbende stilling til hvordan det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø understøtter det enkelte barn samt børnefællesskabets behov og sammensætning. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv. Det indebærer, at børnemiljøet skal vurderes med børnenes øjne, ligesom børnenes oplevelser skal inddrages i vurderingen af børnemiljøet afhængigt af børnenes alder og modenhed. Børnene i Humlebien ses derfor som aktive medskabere af deres egen læring og udvikling, i rammer som vi voksne er ansvarlige for.

Fysisk børnemiljø

Følgende understøtter det fysiske miljø

Støjniveau, lysforhold, hygiejne og indeklima - Indretning og pladsforhold til fysisk udfoldelse og til stille aktiviteter - Garderober og udearealer - Personale organisering - Regler og rammer.

Vores rolle i det fysiske børnemiljø

At indrette pædagogiske børnemiljøer/rum, inde som ude- Løbende at evaluere om rummet har andre/flere anvendelsesmuligheder, der er afstemt med hinanden og børnegruppens behov. - At inddrage børnene i deres oplevelse af rummet, for at give dem mulighed for at ændre indretningen.

- Humlebien er et stort vinkelhus fordelt på 5 rummelige stuer, med et stort alrum der knytter afdelingerne sammen. Derudover har vi et stort gangareal, som støder op til garderoberne hvor børnene kan udfolde sig motorisk. Rundt om i huset er der store vindues partier, der sikre et godt lys over hele dagen.
- Vi vægter en god hygiejne for at forbygge sygdomme og for, at forbedre vores indeklima. Derfor gør vi meget ud af, at både forældre og børn og personale vasker hænder når de kommer på stuerne, og når de forlader Humlebien igen. Ligeledes vasker børnene hænder inden og efter vi har spist frokost. I forlængelse af stuerne er der et badeværelse med pusleborde, som kan køres ned så børnene selv kan kravle op.

- Det er vigtigt at vi hele tiden vurderer børnemiljøet i et børneperspektiv, der passer til børnenes modenhed og alder. Der skabes rum for forskellige typer af lege og aktiviteter ude såvel som inde. Derfor er vores stuer også indrettet med mobil indretning, der kan ændres så det på bedste vis understøtter børneperspektivet.
- Der arbejdes med at indrette temaer i forskellige legezoner - bl.a. med stille zone, zoner med plads med fysisk udfoldelse, zoner med plads til uforstyrret leg og til voksenstyrede aktiviteter. Vi organiserer os også med at skabe små rum i rummet. Denne tilgang har vi med os, fra vores inspiration i arbejdet med tankerne bag den italienske filosofi *Reggio Emilia*⁸.
- Nogle materialer og noget legetøj skal være tilgængeligt, så børnene selv kan nå det, de vil lege med, og for at understøtte børnenes kreativitet og selvstændighed. Andet legetøj tages frem til særlige lege - passe på tingene. Vi har indrettet en reol i alrummet, med alverdens materialer som børnene kan tilgå i følgeskab med en voksen.
- Alle flader i rummet kan inddrages aktivt til leg og formidling, samt til udstilling af børnenes produkter, som afspejler et aktuelt tema. De voksne er tilgængelige, der hvor børnene leger.
- Organiseringen på legepladsen skal være tydelig for børnene. Det har været tydeligt i 2020 under Covid at denne tydelighed skaber overskuelighed for de fleste børn. Vores legeplads er indrettet således, at børnene både kan være ude og inde ved, at vi har indrettet tre inde rum, så vi kan være ude i alt slags vejr. Uderummene er indrettet med forskellige temaer.
- Der skal være stiger til krybben og skamler til puslebordet, så børnene selv kan klatre op.

UDVIKLINGSPUNKTER I 2021

Vi har forskellige ønsker og projekter, som vi håber på at kunne indfri i fremtiden

- Vi har under Covid gjort os virkelige gode erfaringer i forhold til at skulle organisere det fysiske børnemiljø på nye måder. Vi vil derfor på vores forældremøder, i nyhedsbreve og på personalemøder have dialoger om følgende;
- Nedskalering i mængden af legetøj giver fantasien et tiltrængt sted at blomstre.
- Hvorledes finder vi den rette balance i mængden af møbler, legetøj og pynteting, så vi støtter de børn der nød godt, af den enkle indretning grundet Covid stadig profiterer iforhold til det fysiske arbejdsmiljø.
- Vil etablering af mindre børnegrupper over hele dagen, gøre at vi kan skabe bedre legezoner.
- Hvorledes holder vi fast i at nytænke og videreudvikle uderummene, så de består efter pandemiens ophør.
- Vi arbejder videre med de ideer, der er blevet besluttet og som legepladsudvalget er ansvarlig for at implementere. Herunder etablering af stillezoner på legepladsen.
-

Psykisk børnemiljø

Følgende understøtter det psykiske børnemiljø - Samspil mellem barn-barn og barn-voksen der er præget af anerkendende og ressource orienteret tilgang - Accept og respekt for hinandens forskelligheder - Tolerance og ingen mobning.

Pædagogens rolle i det psykiske børnemiljø - Skabe positive, anerkendende relationer mellem barn-barn og barn-voksen - At invitere børn med ind i demokratiske processer og understøtte børnenes egne demokratiske processer - At være opmærksomme på gruppedynamik og hierarki - Øve børnene i at kunne sige til og fra, og stå ved sig selv - Skabe konstruktive og vedvarende relationer, så børnene får mulighed for at danne venskaber - Øve børnene i at acceptere forskellighed - Benævne og spejle børns følelser, handlinger, intentioner og initiativer - Følge børnenes spor og omvendt kunne

⁸ Vi har siden Humlebiens etablering i 1997 valgt at lade det pædagogiske arbejde være inspireret af en pædagogisk filosofi fra *Reggio Emilia* i Norditalien.

lede, forstørre og inspirere dem i andre sammenhænge. Både det enkelte barn og i fællesskabet - At guide børnene i fællesskabet ved at justere på egne positioneringer (foran, ved siden og bagved)

Et godt børnemiljø for os i Humlebien er repræsenteret ved et godt samspil mellem forældre, børn og pædagoger. På denne måde skabes der tryghed og tillid mellem alle parter.

Vi som pædagoger i Humlebien ser os selv som værende nærværende, engagerede, motiverede, inkluderende og tydelige voksne. Dette ser vi som værende en vigtig faktor for, at børnene får en tryk og stabil hverdag og et godt psykisk børnemiljø.

I alle overgange og mellemrum i hverdagen arbejdes der med genkendelige og trygge strukturerer som er tydelige for børnene. Børnemiljøet vurderes på baggrund af iagttagelser af børnenes adfærd f.eks. deres brug af rum og materialer, samt følelsesmæssige udtryk.

Vi arbejder hver uge med fri for mobberi i alle aldre. Børnene kommer i dialog om emner der udspringer af FFM fire grundlæggende værdier samt en tilvalgte sociale praksisser som vi arbejder ud fra⁹

Tolerance

hvor vi lære at se og acceptere hinandens forskelligheder i Humlebien,

Hvor vi lære at behandle hinanden som ligeværdige.

Hvor vi ser forskelligheder som en styrke for både det enkelte barn og hele børnegruppen.

Respekt

Hvor vi lære at tage hensyn til alle børn i gruppen.

Hvor vi øver at være en god kammerat overfor alle.

Hvor vi øver at rumme forskelligheder og agte andres forskellighed og væremåde. - ANERKENDELSE

Omsorg

Hvor vi øver at udvise interesse, medfølelse, bekymring og hjælpsomhed overfor alle børn – både de små og overfor jævnaldrende. - ÅBENHED

Mod

Hvor vi øver at sige fra med stop tegn og markere egne grænser.

Hvor vi øver at være en modig og god kammerat, der reagerer på uretfærdighed eller når man oplever andres grænser blive overskredet. - ANSVAR.

Ovenstående pædagogiske aktiviteter tilrettelægges ud fra børnenes interesser og behov, hvor barnet støttes i dets psykiske og den motoriske udvikling. Alt efter aktivitet deler vi børnene op i grupper efter deres interesser og behov, hvor der vil være plads til fordybelse. Gennem de givende aktiviteter lære børnene at løse konflikter og hermed lærer de også deres egne grænser at kende. Vi støtter børnene i at sige til og fra og derudover lærer børnene, at drage omsorg for hinanden og oplever glæden ved, at være en del af et større fællesskab, og er med til at vi hele tiden vedligeholder og plejer det psykiske børnemiljø i Humlebien.

Børn og forældre skal føle sig mødt af nærværende voksne, som hilser på børnene med øjenkontakt, smil og navn. De voksne bringer en positiv og tryk stemning i rummet, så der skabes en positiv og tryk stemning.

Et fokuspunkt som vi vægter højt, er børnenes selvhjulpethed. På denne måde styrkes deres selvværd og selvtillid i hverdagen. vi vægter ligeså børnenes trivsel højt, og ser på det enkelte barns basale behov i forhold til blandt andet søvn og mad. Vi italesætter børnenes handlinger og følelser og giver dem plads, tid og rum til at udtrykke sig.

Vi har også fokus på støjniveauet, da et højt støjniveau kan føre til mistrovisel. I vores Apv var det et af de områder der blev nævnt.

⁹ Humlebien var tilbage i 2007 en af pilotinstitutionerne der startede arbejdet med FRI FOR MOBBERI.

UDVIKLINGSPUNKTER I 2021

- At skabe en bedre struktur, da vi oplever det skaber ro.
- At etablere mindre børnegrupper om eftermiddag og formiddag for at mindske støjniveauet. At være opmærksomme på de voksnes placering så de kan vejlede og guide i brugen af de små stemmer.
- At have flere børn på legepladsen over hele dagen.
- At bruge musik at understøtte stemningen af ro.
- At indgå aftaler om hvem der har danserum i garderoben i børnehaven.
- At udarbejde en fælles tilgang til måltidet som et læringsrum så vi sikre en fokus på barnets selvhjulpenhed i alle aldre.

Æstetisk børnemiljø

Det æstetiske børnemiljø har betydning for, om børnene får lyst til at udfolde sig

Følgende understøtter det æstetiske børnemiljø - Rum der inspirerer til kreativitet og sansning - Rum der udfordrer, fremmer og inspirerer lysten til bevægelse - Rum der stimulerer til stille lege - Rum der stimulerer, inspirerer til og giver mulighed for fordybelse.

Pædagogens rolle i det æstetiske børnemiljø - Det er vigtigt at bidrage med mangfoldige udtryksformer og sansende oplevelser. - Det er vigtigt at inddrage børnenes egen produktion som spejling og refleksion, i samspil med de andre børn, men også give dem mulighed for at spejle sig i de voksnes udtryk og kreativitet. - At være gode rollemodeller, der går forrest i forhold til struktur og oprydning.

- Det æstetiske børnemiljø danner ramme for samspillet mellem børnenes sanser i dagligdagen og omgivelserne. Det æstetiske børnemiljø har betydning for, om børnene oplever Humlebien som et rart og behageligt sted at være og om de bliver inspireret, udfordret og motiveret til læring og udvikling. Det er derfor vigtigt at vi som voksne kan vurdere og skabe stemninger.
- Alle stuerne er indrettet med møbler hvor der er skabt et "rum i rummet", så børnene har mulighed for at søge et rum vi har opstillet.
- Æstetisk arbejder vi med ro for øjet, at der er ryddeligt på alle flader. Det meste legetøj i huset er tilgængeligt for børnene. Vi bestræber os på at sortere det i kurve, hvor der er sat billeder på. Dette gør at børnene nemmere kan overskue stuen og finde det legetøj, som de har lyst til at lege med, samt at være med til at rydde op.
- Vi bruger musik i vuggestuen som et virkemiddel til at skabe stemning, vi kan sætte musik på, alt afhængig af stemning og humør. Vi ser vigtigheden i at introducere børnene til forskellige genre af musik, heriblandt: børnesange, klassisk musik, børnejazz mm.
- Derudover kan vi gøre brug af vores lyddæmpere der er på hver stue, som et andet virkemiddel til, at skabe den helt rette atmosfære.
- Børnene skal inddrages i dokumentationen af det pædagogiske arbejde, ved f. ex at tegne, tage billeder og fortælle.
- I Humlebien har vi en fælles holdning om, at det er vigtigt at vi lader børnene udtrykke sig. Vi er påpasselige med at gøre plads til børnenes egne udtryk og omhyggelige med at præsentere det, så det fremstilles bedst muligt for både børnene selv og deres forældre.
- Det fysiske miljø fungerer bedst, når det er foranderligt for børneperspektivet. Det betyder, at det ikke behøver at være æstetisk "pænt" fra et voksensynspunkt, men at fx udklædningsrummet kan anvendes i lavt, mellem og højt aktivitetsniveau – udklædning, danse, smider tøj og leger svømmehal.
- På legepladsen i sommerhalvåret er børnene med til at plante blomster og planter og hermed med til, at vande med små vandkander. Her bliver børnenes sanser udfordret da de kan dufte, røre og smage de forskellige krydderurter og grøntsager fra vores drivhus.
- Legepladsen er udsmykket med kreationer som børnene selv har skabt. Dette er med til at give
- legepladsen et levende udtryk.

UDVIKLINGSPUNKTER I 2021

Vi ønsker at nytænke værkstedstanken, der er grundlæggende i Reggio Emilia filosofien, så den får en anderledes fylde i børnenes dag.

SAMSPIL OG RELATIONER

I dagtilbud indgår barnet i et fællesskab med andre børn og voksne, som er fælles om at skabe det sociale rum, som de enkelte børn lærer og udvikler sig igennem. Sammen med det pædagogiske personale har de andre børn betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig, når det er i dagtilbuddet.

Vi vægter ALTID at se og møde det enkelte barn der hvor det er, så barnet udvikler sig til den bedste udgave af sig selv.

Vi mener at samspil og relationer er en del af det læringsmiljø, der styrker børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. En tryk tilknytning og kvaliteten af interaktionen mellem barnet og os er meget værdifuldt og vægtes højt i vores hus.

Samspil og relationer dækker over alle de situationer, hvor børn og de voksne i Humleblen kommunikerer eller er sammen om noget. Kvaliteten af samspillet og relationerne påvirker hele det pædagogiske læringsmiljø. Gode relationer handler om, at børnene har en tryk tilknytning til os voksne, så de har en sikker base, hvorfra de kan udforske verden.

Det handler om, at vi er opmærksomme og lydhøre i samspillet med børnene, og at børnene får mulighed for nærvær og fordybelse i både relationen til de voksne og til de andre børn i børnefællesskabet.

Vi arbejder på ovenstående ved at vi;

- Sætte fokus på tilknytningen til barnet og hvad der kendetegner en tryk tilknytning.
- Besvare børnenes intentioner og initiativer, så børnene føler sig set og inddraget.
- Vi skaber rammer der understøtter fordybelse og nærvær.
- Udvide og reagere med tilgængelighed, omsorg og respondere på barnets behov – så der skabes et samspil, der giver barnet mulighed for at tilknytte sig.
- Fordybe os sammen med børnene
- Give hvert barn to tilknytningspersoner ved opstart, der gør dagtilbuddet trygt og genkendeligt.
- Organisere små børnegrupper for at styrke samspillet barn-barn, voksen-barn.
- Bruge rutinesituationer til at skabe trykke og stimulerende samspil.

EVALUERING

Evaluerende pædagogisk praksis handler om løbende og systematisk at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. En systematisk evaluerende pædagogisk praksis styrker kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og sikrer, at det hele tiden er justeret og tilpasset den aktuelle børnegruppens behov.

HVAD SIGER LOVEN

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.¹⁰

HVAD SIGER TEORIEN

¹⁰ (Dagtilbudslovens §9, stk. 2 og 3).

En evalueringskultur, handler om at gøre vores praksis mere videns baseret, hvilket indebærer systematiske og metodiske undersøgelser. Evaluering skal ses som en vurdering af vores praksishandlinger.

At evaluere betyder, at vurdere noget i forhold til noget andet, sammenhængen mellem læringsmiljøet (vores praksishandlinger) og børnenes læring og udvikling, for at skabe nye og bedre faglige løsninger på det praktiske niveau med andre ord organisatorisk læring gennem anerkendende faglige dialoger.¹¹

Den pædagogiske refleksion, dokumentation og evalueringskultur i Humlebien skal hele tiden afspejle en balance mellem de ressourcer, der bruges på at dokumentere og evaluere på den ene side, og det udbytte, som det pædagogiske vi som personale får på den anden side.

I foråret 2020 lavet personalet deres APV. (arbejdsplads vurdering). Her var et af fokuspunkterne, at vi ønskede at kvalificere vores evalueringskultur. Der blev udarbejdet en handleplan, der stiller skarpt på, hvorledes vi får tid til at evaluere og brugt vores data til at opkvalificere ex. projekteret året efter. Dette arbejdes der videre på i 2021.

Visuel Pædagogisk Tilrettelæggelse

De faglige fyrtårne vil i 2021, arbejde på at gøre vores arbejde med læreplanen mere visuel, da en visualisering vil understøtte vores forståelse, vores engagement og vores hukommelse. Når vi arbejder visuelt, med Læreplanen, bliver det tydeligt for medarbejdere, forældre og børn, hvordan vi i tilrettelæggelsen af pædagogiske aktiviteter kommer hele vejen rundt om læreplanstemaerne, og hvor vi lægger fokus i forhold til de enkelte aktiviteter.

EVALUERINGS VÆRKTØJER

VISUEL PÆDAGOGISK REFLEKSION

”Refleksionsbladet” er et redskab til faglige dialog, med henblik på at skabe udvikling for børnene ved at justere i vores fælles læringsmiljøer. Den visuelle pædagogiske refleksion kan tage udgangspunkt i små praksisfortællinger, der perspektiveres og evalueres for at danne grundlag for eventuelle kvalificeringer/prøvehandlinger. Refleksions bladet hænger synligt på stuen for både børn, forældre og pædagoger. Der arbejdes som minimum med et nyt refleksionsblad i kvartalet.

MATERIALET I HJERNEN OG HJERTET UDARBEJDET AF RAMBØL

Her udarbejdes div. dialog, sprog og motorik vurderinger som anvendes som dialogværktøj til dialog med forældrene omkring deres børn. Under hver af vurderingerne er udarbejdet forskellige værktøjer, som kan være med til at sikre, at vi møder barnet, der hvor det er rent udviklingsmæssigt og klæder både forældre og os til at understøtte barnet frem mod næste udviklingstrin.

RELATIONS MATRIX

Alle børn har brug for gode voksenrelationer, og det er vores opgave at skabe et godt grundlag for relationerne. Når det går stærkt i hverdagen, kan det være svært at have overblik over alle de enkelte børns relationer til de voksne. Vores overbevisning er, at børn opfører sig ordentligt, hvis de kan, og at deres handlemuligheder afhænger af, hvordan de mødes af os voksne. Vi har også i processen erkendt, at vi alle indimellem havner i en blindgyde med et barn, og derved understøtte en negativ relation.

¹¹ Professor Peter Dahler Larsen,

Fire gange om året udfylder vi på stuemøder en relations matrix på den børnegruppe vi er tilknyttet, for at sikre, at ingen børn bliver overset. Målet er til hele tiden at gøre os skarpe på, at alle børn dagligt føler sig mødt anerkendende af en voksen eller flere voksne i teamet.

Det er er med til at skabe et struktureret overblik. **Rød er lig med svær eller distanceret kontakt. Gul er sporadisk kontakt, men ikke nødvendigvis svær. Grøn er lig med god kontakt.** Matrixen og de efterfølgende dialog hjælper os til at ændre en negative voksen-barn-relationer ved at få nye perspektiver på børnene. Vi har erfaret at den måde, vi som voksne opfatter eller "definerer" et barn på, påvirker relationen til barnet.

REFLEKSION

Vi arbejder på at refleksion over vores praksis, er en integreret del af hverdagen både hos den enkelte og i fællesskabet. Vi øver os derfor i, at der foregår vidensdeling både internt i huset og i det tværfaglige samarbejde vi indleder med andre faggrupper i kommunen.

EVALUERING AF PROJEKTER

Tovholderne og ledelsen er ansvarlige for at udarbejde en række spørgsmål, der skal indsamle data for et afviklet projekt. Dette arkiveres i den læreplansmappe, der berøres i projektet, således at det kan danne grundlag for en faglig dialog, omkring hvorledes vi kan justere det fagliges læringsmiljø fremadrettet. Tovholderne har derfor skemalagt tid til fire gange om året at gå fra til at vedligeholde deres indsatsområde, samle op på evaluering og spare med Humlebiens personale.

UDVIKLINGSPUNKTER I 2021

- Da vi oplever at nogen evalueringsformer har en tendens til at 'løbe ved siden af'/de koble sig pædagogisk – ønsker vi at blive skarpere på en tilgang til evaluering der i højere grad kan gøres "med børn om benene og i armene". Derfor vil vi søge sparring hos Gentofte kommunes Pædagogiske konsulenter og forventer at dette bliver emnet for den faglige dag i efteråret. En faglig dag som vi forventer at afholde med Villa Berthe som vi skal sammenlægges med i 2022
- I 2021 vil vi udvikle vores videre udvikle vores arbejde med Matrix ved at arbejde med redefineringen; som betyder at vi hvis et barn er i gul eller rød udarbejder handleplaner for hvorledes vi bevidst at arbejder med vores relation til det pågældende barn. Det er et godt redskab som sikrer, at vi har fokus på at styrke børn, der i perioder befinder sig i udsatte positioner.
- De forskellige tovholdere indenfor sprog, fri for mobberi, og motorik vil i 2021 i samarbejde med ledelsen, gøre sig nysgerrige på, hvorledes vi kan tilgå denne data I HJERNEN OG HJERTET og blive endnu klogere på, hvorledes vi kan udvikle rammerne for de forskellige indsatsområder.

INDDRAGELSE OG SAMARBEJDE

Arbejdet i forældrebestyrelsen skal tilrettelægges lokalt og på en måde, så det giver mening i dagligdagen for både forældrebestyrelsen og det pædagogiske personale. Som led i dette arbejde vil forældrebestyrelsen skulle inddrages i, hvordan ressourcer i lokalsamfundet vil kunne bringes i spil med henblik på at skabe trygge og pædagogiske læringsmiljøer for børn i dagtilbud.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

Humblebiens forældrebestyrelsen har i forbindelse med udarbejdelsen af den nye styrkede læreplan udarbejdet; Vision for forældresamarbejdet i Humlebien. Arbejdsprocessen var tilrettelagt således, at vi på et fælles personale og bestyrelsesmøde, fik gode dialoger omkring hvordan vi fra hver vores position tilgik de forskellige elementer i forældresamarbejdet.

Der er i det daglige en tæt dialog med Humlebiens bestyrelse og tradition for, at vi en gang årligt mødes om et pædagogisk emne.

Inddragelse af lokalsamfundet

GODE OPLEVELSER I NÆRMILJØET/LOKALSAMFUNDET FOR DE 1-3-ÅRIGE

- Vi bruger dagligt Hellerup kirkegård som danner rammen om både fri for mobberi, bevægelse og leg med sproget.
- Vi besøger så ofte vi kan dyrene på fritidshjemmet Ryark.
- Vi går tur til Hellerup havn, hvor vi undersøger stranden og benytter muligheden for at lege på legepladsen.
- Vi går i december forbi vores lokale blomsterhandler som kender mange børn og udsmykker sine vinduer med mekaniske nisser.
- Vi besøger det lille brandmuseum med de ældste i vuggestuen.
- Vi har stor glæde af at gå ned og kigge på togene der kører forbi.
- De ældste vuggestuer deltager i ture på tværs til Bøllemosen med børnehaven
- Vi bruger vores lokale bibliotek, hvor vi låner bøger og deltager i sjov med ord og andre legemiljøer som fx Pippis univers.
- Vi benytter os af kulturskolernes tilbud om leg, musik og kreativitet.

GODE OPLEVELSER I NÆRMILJØET/LOKALSAMFUNDET FOR DE 3- ÅRIGE

- Vi bruger dagligt Hellerup kirkegård,
- Fritidshjemmet RYARK hvor vi besøger dyrene.
- Hellerup havn og legeplads.
- Svævebanelegepladsen. I Rygaards kvarteret.
- Vores storbørns gruppe har store glæde af deres ugentlige ture til Bøllemosen.
- Vi tager i foråret 1 gangen om måneden på ture på tværs af børnegrupperne. Destinationen er Bøllemosen.
- Derudover benytter vi os af Kulturskolerne tilbud om leg, musik, kreativitet.
- Vi går på biblioteket, hvor vi låner bøger og hører historier.
- Vi har i 2021 tilmeldt de fire årige til "Haver til Maver" i Bernstorffsparken, hvor vi samarbejder med "De fire Årstider", der har ansat biologer vi understøtte børns læring i at passe en have – "Fra jord til bord". Den kommende storbørns gruppe vil tage afsted 8 gange hen over forår, sommer og efterår.
- Vi tager på tur til trafiklegepladsen i Virum.

UDVIKLINGSPLANER

Udviklingsplanerne er beskrevet afslutningsvis under hver af emnerne under overskriften;
Udviklingspunkter 2021.

STOF TIL EFTERTANKE

Et barn, som får meget kritik,
lærer at fordømme.

Et barn, som oplever fjendtlighed,
lærer at slås.

Et barn, som gøres til grin,
udvikler generthed.

Et barn, som ustandselig oplever skam,
lærer at føle sig skyldig.

Et barn, som behandles med tolerance,
lærer tålmodighed.

Et barn, som får opmuntring,
lærer at tro på sig selv.

Et barn, som får ros,
lærer at anerkende.

Et barn, som bliver behandlet retfærdigt,
lærer retfærdighed.

Et barn, som accepteres og møder venskab,
lærer at finde kærlighed i verden.¹²

¹² Kilde BUPL. Fagblad.